

แผนการใช้ที่ดิน

ตำบลยกกระบี่ อําเภอสามเภา จังหวัดตาก

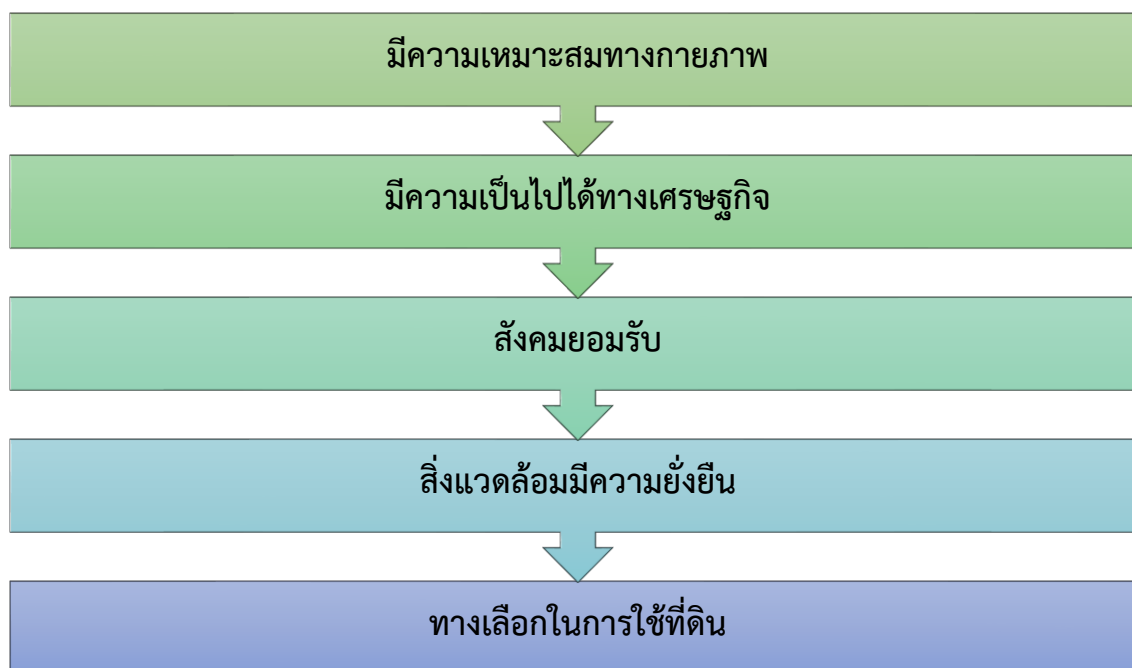

สถานีพัฒนาที่ดินตาก

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9 กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2564

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักกรดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ

กันยายน

2564

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
1.6 คำสำคัญ	1-4
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์	2-3
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-3
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-5
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-9
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-13
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-5
3.3 ทรัพยากรดิน	3-10
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน	6-2
6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-4
6.4 เขตการใช้ที่ดิน	6-4
6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-25
6.6 การจัดการความเสี่ยง	6-26
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	7-1
7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-2
7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-3
7.6 ระยะเวลาดำเนินการ	7-3
เอกสารอ้างอิง	อ1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก ปี 2534-2563	2-7
2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	2-10
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	2-14
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	2-15
2-5 รายได้เฉลี่ยครัวเรือน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก ปี 2562	2-20
2-6 รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก ปี 2562	2-21
3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย	3-1
3-2 บ่อบาดาล ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	3-5
3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	3-15
3-4 สมบัติดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	3-18
3-5 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	3-22
4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	4-4
5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	5-6
6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	6-2
6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	6-6
7-1 การดำเนินโครงการตามแผนงานในส่วนของกรมพัฒนาที่ดินและการประสานส่วนราชการอื่นในงบประมาณ 2565	7-4

สารบัญญรูป

รูปที่		หน้า
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	2-2
2-2	แผนที่ความลาดชัน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	2-4
2-3	ภูมิประเทศ ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	2-5
2-4	เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดตาก	2-8
2-5	สมดุลงของน้ำเพื่อการเกษตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	2-9
2-6	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	2-13
2-7	สัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	2-15
3-1	ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	3-2
3-2	การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	3-3
3-3	ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	3-4
3-4	ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	3-8
3-5	อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	3-9
3-6	ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	3-20
3-7	ทรัพยากรดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	3-21
3-8	การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	3-23
4-1	โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	4-5
4-2	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	4-8
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	6-24
6-2	ระบบการปลูกพืชตามแผนตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก	6-25

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 (1) ได้กำหนดให้มีการ “วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน 7,225 ตำบล ให้แล้วเสร็จ ภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศ ดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วย เนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 กันยายน 2563 - 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการ กำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพ การใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจ ที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ยุทธศาสตร์ภาค

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดินรายแปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สสำรวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตามประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณ หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบซื้อเมล็ดพันธุ์พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนั้น เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“**ที่ดิน**” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“**ที่ดิน**” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1974)

“ที่ดิน” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนพื้นผิวของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดินเพียงอย่างเดียว แต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำขั้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“ดิน” หมายรวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เชื่อมกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่คำนวณการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วย แร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขบวนการกำเนิดดินที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก เป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิดและระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกัน เนื่องจากจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมีชีวภาพ และสัณฐานวิทยา (คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา, 2551: 128)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

“การวางแผนการใช้ที่ดิน” หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางการลงทุน แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB, 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกันรักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.6 คำสำคัญ

“ดินดี น้ำสมบูรณ์”

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

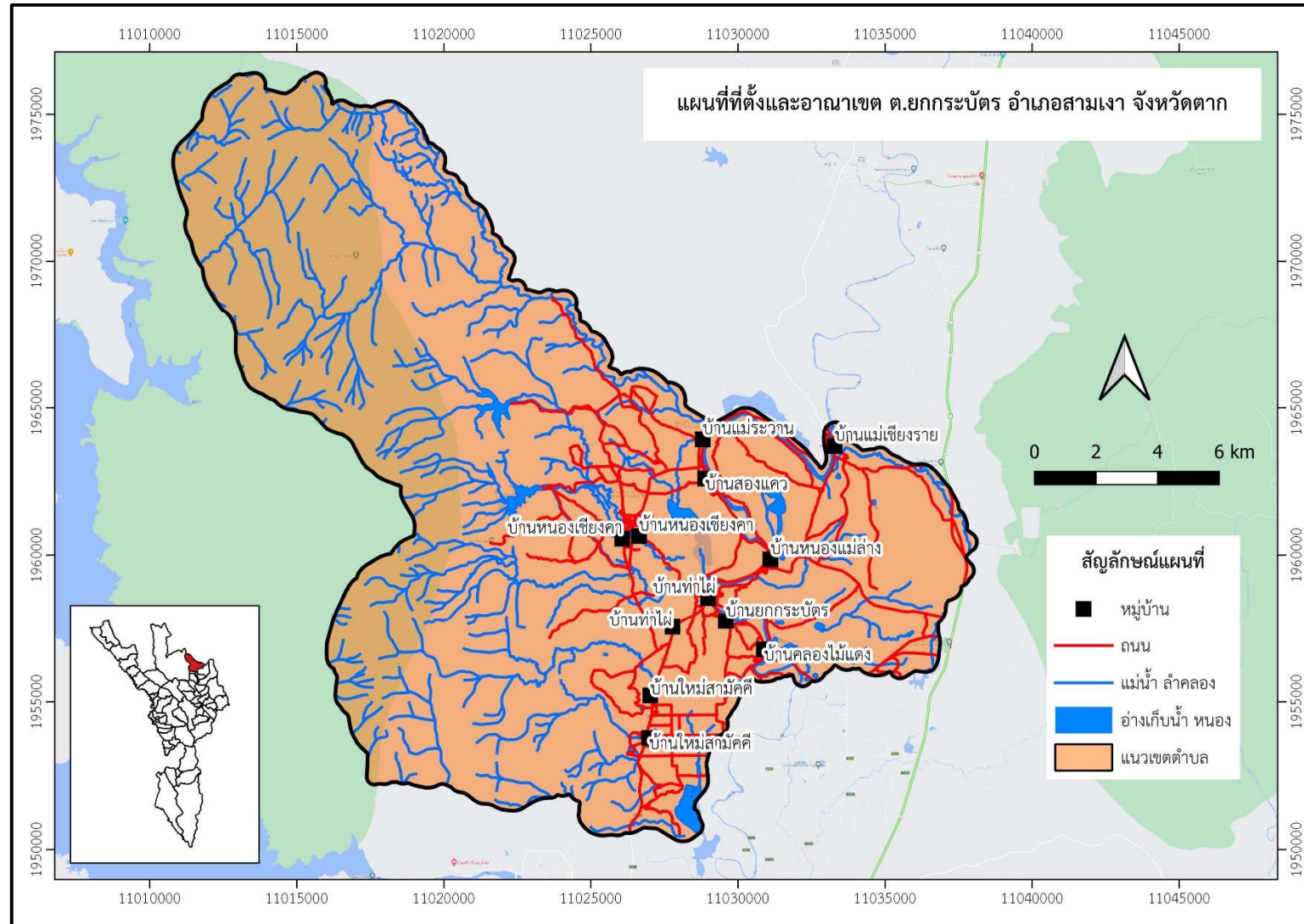
ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 301.51 ตารางกิโลเมตร หรือ 188,443.75 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลยกกระบัตร,2564) โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลก้อ อำเภอลี้ จังหวัดลำปาง
- ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลสามเภา อำเภอสามเภา จังหวัดตาก
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลแม่พริก อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง , ตำบลวังหมัน และ ตำบลวังจันทร์ อำเภอสามเภา จังหวัดตาก
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลบ้านนา อำเภอสามเภา จังหวัดตาก

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน (ระบบข้อมูลกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น,2562) ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านคลองไม้แดง	หมู่ที่ 8 บ้านใหม่สามัคคี
หมู่ที่ 2 บ้านยกกระบัตร	หมู่ที่ 9 บ้านหนองแม่ล่าง
หมู่ที่ 3 บ้านท่าไผ่	หมู่ที่ 10 บ้านใหม่สามัคคีเหนือ
หมู่ที่ 4 บ้านสองแคว	หมู่ที่ 11 บ้านหนองเชียงคาคใต้
หมู่ที่ 5 บ้านแม่ระวาน	หมู่ที่ 12 บ้านสองแควพัฒนา
หมู่ที่ 6 บ้านหนองเชียงคาค	
หมู่ที่ 7 บ้านแม่เชียงราย	

รูปที่ 2 - 1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก

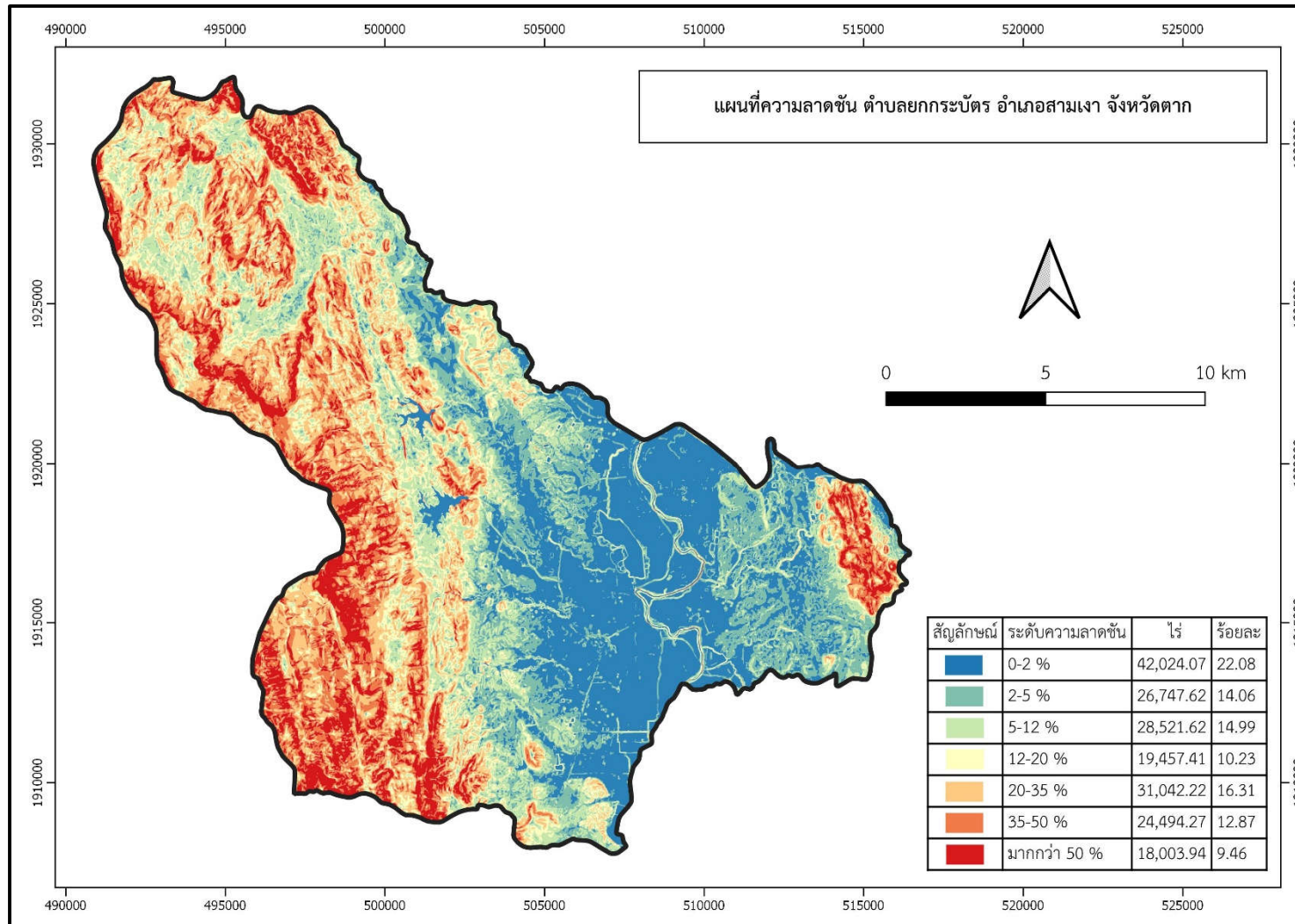
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์

จากข้อสันนิษฐานและเรื่องเล่าสืบต่อกันมาว่า เมื่อครั้งที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ดำรงตำแหน่งหลวงยกกระบัตร ได้ยกกองทัพไปปราบกบฏที่เชียงใหม่ ระหว่างทางได้แวะพักค้างแรมที่บ้านยกกระบัตร จึงได้ตั้งชื่อเป็นตำบลยกกระบัตร

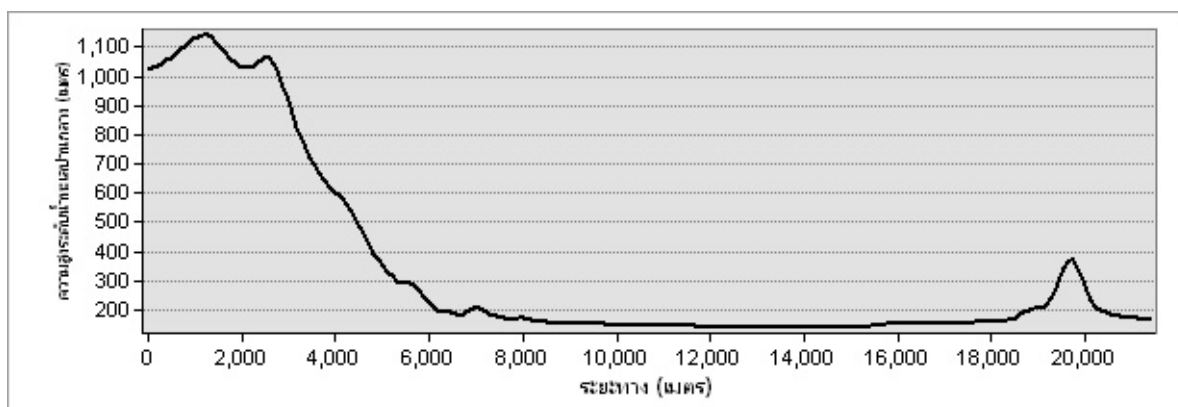
2.4 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบสูงเชิงเขาและลาดเอียงลงสู่แม่น้ำปิงทำให้เกิดเป็นที่ราบ แควๆ ยาวสองฝั่งแม่น้ำตลอดพื้นที่ สภาพพื้นที่ ทิศเหนือและทิศตะวันตกเป็นภูเขา ทิศใต้และทิศตะวันออกเป็นที่ราบเชิงเขาและเป็นที่ราบสลับเนินต่างๆ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเขาและพื้นน้ำ มีแหล่งน้ำธรรมชาติหลายแห่ง โดยเฉพาะพื้นที่อ่างเก็บน้ำและเขื่อนภูมิพล ดังรูปที่ 2-2

- ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลบ้านนา, ตำบลยกกระบัตร
- ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอบ้านตาก
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลวังหมันและตำบลแม่สลิคอำเภอบ้านตาก
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลย่านรี, แม่น้ำปิง

รูปที่ 2 - 2 แผนที่ความลาดชัน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสางเา จังหวัดตาก

รูปที่ 2 - 3 ภูมิประเทศ ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก

2.5 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดตาก มีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 สภาพอากาศทั่วไป

ลักษณะอากาศของจังหวัดตาก ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทย ในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดตากมีอากาศเย็นและแห้งทั่วไป กับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดนี้มีฝนตกทั่ว (ศูนย์ภูมิอากาศ,2563)

2.5.2 ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดตาก พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือน ซึ่งเป็นช่วงที่มีอากาศร้อนอบอ้าว โดยทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทย อากาศจะชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือน พฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนกันยายน

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้งแล้ง เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุด คือ เดือนธันวาคมและมกราคม

2.5.3 อุณหภูมิ

เนื่องจากจังหวัดตาก มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน อากาศจึงค่อนข้างร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน และในฤดูหนาว อากาศค่อนข้างหนาวเย็นมาก โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.6 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.7 องศาเซลเซียส (ศูนย์ภูมิอากาศ,2563)

2.5.4 ฝน

บริเวณอำเภอสามเงา มีฝนตกเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 728.40 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 86 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือเดือนกันยายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 178.2 มิลลิเมตร และตกประมาณ 14 วัน (สถานีตรวจอากาศเขื่อนภูมิพล กรมอุตุนิยมวิทยา,2563)

2.5.5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2534-2563) ณ สถานีตรวจอากาศเขื่อนภูมิพล ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงกลางเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน และช่วงนี้อาจจะเกิดภาวะน้ำท่วมทำให้พืชเสียหายได้ในช่วงปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจจะเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ จะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนพฤศจิกายนถึงปลายต้นเดือนเมษายน (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-4 ถึง รูปที่ 2-5)

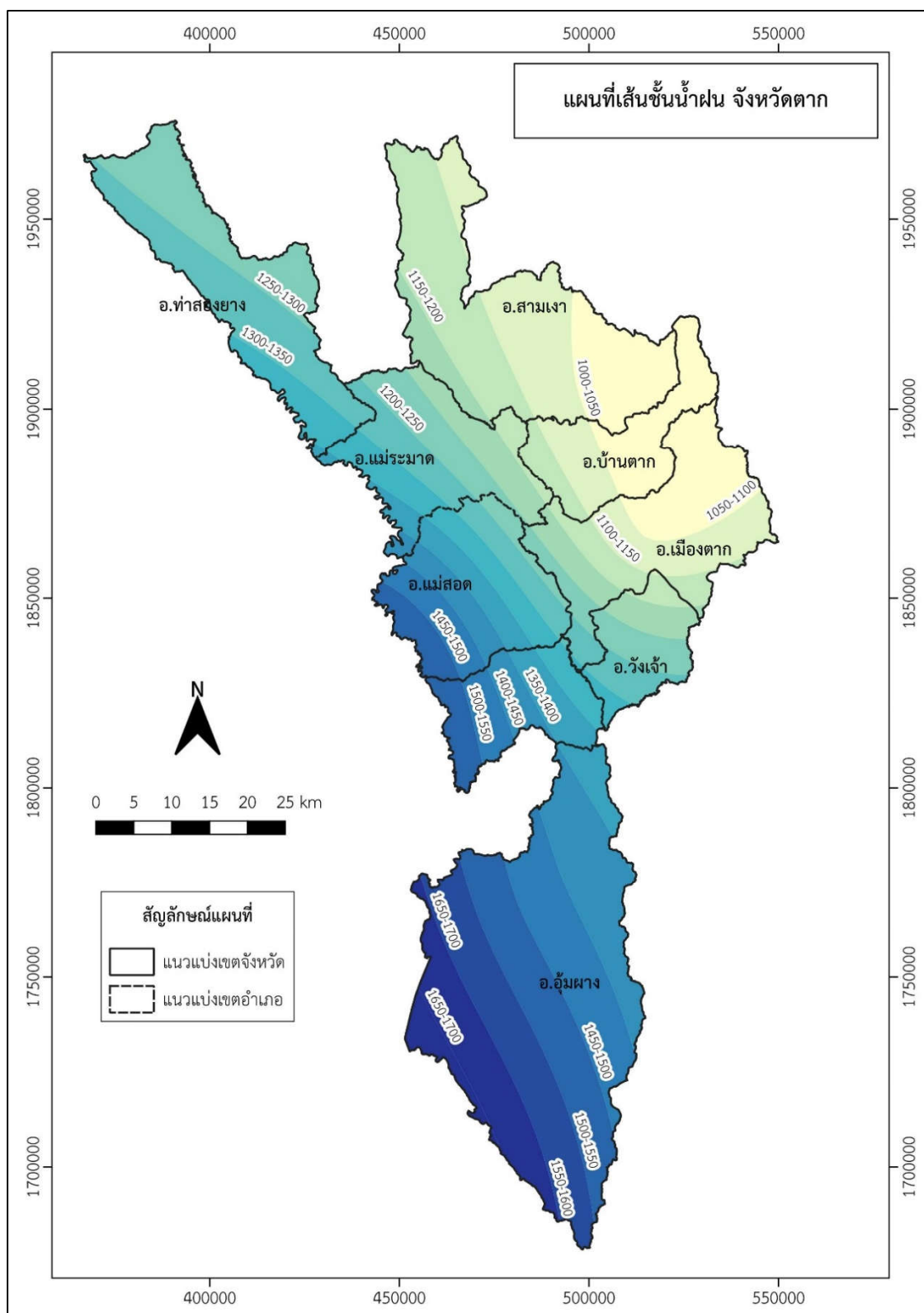

ตาราง 2 - 1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก ปี 2534-2563

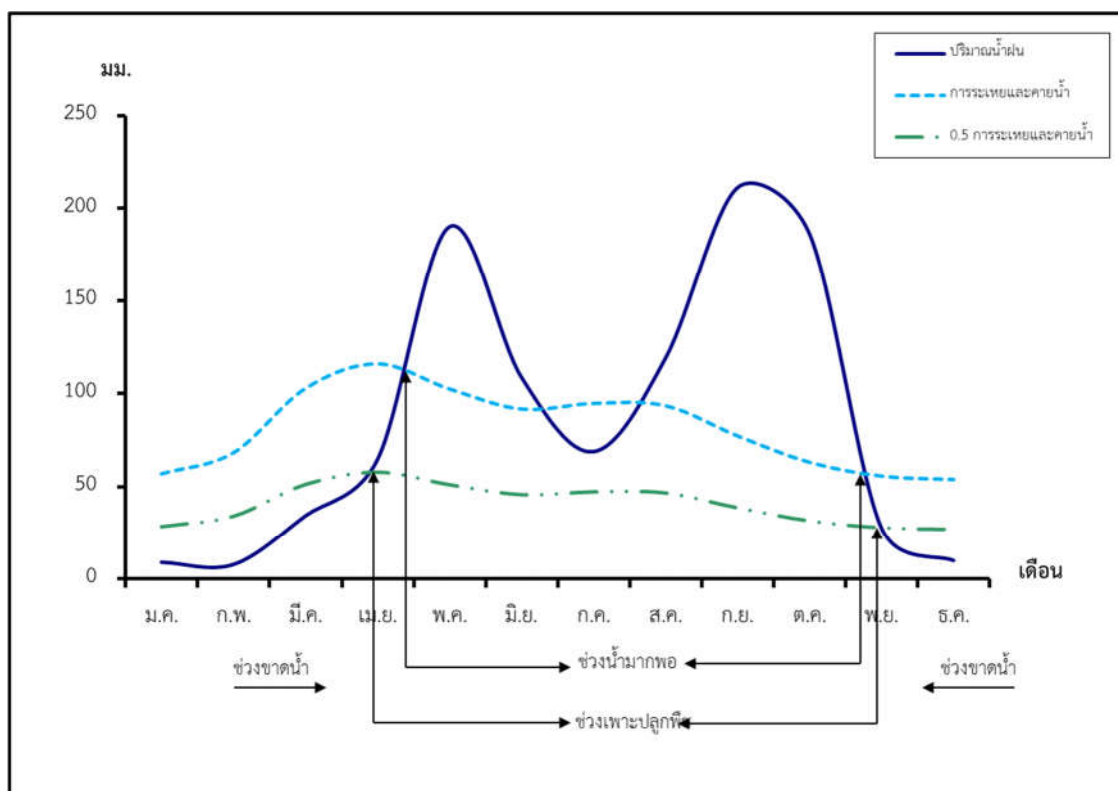
เดือน	อุณหภูมิ (°ซ)			ความชื้นสัมพัทธ์ (เปอร์เซ็นต์)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	การระเหยและการคายน้ำ อ้างอิง (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	17.8	31.9	238.0	70.0	9.1	1.4	56.7	9.2
ก.พ.	19.6	34.8	26.6	58.0	7.9	1.2	68.0	8.8
มี.ค.	23.1	37.3	29.8	54.0	34.4	3.6	102.6	20.4
เม.ย.	25.2	38.1	30.9	60.0	64.7	5.5	115.8	52.0
พ.ค.	25.2	35.7	29.7	71.0	190.1	13.5	102.3	125.4
มิ.ย.	25.0	33.8	28.7	74.0	108.7	14.9	91.5	94.4
ก.ค.	24.7	33.1	28.4	74.0	68.9	14.6	94.6	83.5
ส.ค.	24.5	32.9	28.1	75.0	119.1	16.1	93.3	94.1
ก.ย.	23.9	33.0	27.7	80.0	211.2	16.0	77.1	141.7
ต.ค.	22.7	32.3	26.6	83.0	186.1	13.9	62.9	133.6
พ.ย.	20.6	31.8	25.2	79.0	27.6	4.2	55.5	34.5
ธ.ค.	17.9	30.6	23.2	75.0	10.0	1.5	53.6	6.3
เฉลี่ย	22.5	33.8	45.2	71.1	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,037.8	106.4	974.0	803.9

หมายเหตุ: * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2563)

รูปที่ 2 - 4 เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดตาก

รูปที่ 2 - 5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก

2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2561) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

1. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,533 ไร่ หรือร้อยละ 1.40 ของพื้นที่ตำบล
2. พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 44,413 ไร่ หรือร้อยละ 24.55 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1. พื้นที่นา มีเนื้อที่ 6,841 ไร่ หรือร้อยละ 3.78 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาไร่ นาข้าว
 - 2.2. ไร่มวนเวียน มีเนื้อที่ 2,728 ไร่ หรือร้อยละ 1.51 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาข้าวปลูกสลับหมุนเวียนกับข้าวโพด นาข้าวปลูกสลับหมุนเวียนกับถั่วเขียว นาข้าวปลูกสลับหมุนเวียนถั่วเหลือง
 - 2.3. พืชไร่ มีเนื้อที่ 24,423 ไร่ หรือร้อยละ 13.50 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไร่ร้าง ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง พริก
 - 2.4. ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 5,062 ไร่ หรือร้อยละ 2.80 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม ไม้ยืนต้นผสม ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส สัก สะเดา ไม้ปลูกเพื่อการค้าจามจุรี

- 2.5. ไม้ผล มีเนื้อที่ 2,381 ไร่ หรือร้อยละ 1.32 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะพร้าว มะม่วง กล้วย ลำไย ฝรั่ง มะละกอ ขนุน มะนาว
- 2.6. เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม มีเนื้อที่ 24 หรือร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ตำบล
- 2.7. พุ่มหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 2,949 ไร่ หรือร้อยละ 1.63 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พุ่มหญ้าเลี้ยงสัตว์ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า
- 2.8. สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 5.007 ไร่ หรือร้อยละ 0.003 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง
3. พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 127,121 ไร่ หรือร้อยละ 70.27 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วยป่าไม้ผลัดใบรอสภาพพื้นที่ ป่าผลัดใบรอสภาพพื้นที่ ป่าผลัดใบสมบูรณ์
4. พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 4,893 ไร่ หรือร้อยละ 2.70 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน
5. พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 1,931 ไร่ หรือร้อยละ 1.07 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย พุ่มหญ้าสลับไม้ พุ่มไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม บ่อลูกรัง พื้นที่ถม หาดทราย ที่ทิ้งขยะ (ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-6)

ตาราง 2 - 2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,533	1.40
A	พื้นที่เกษตรกรรม	44,413	24.55
A001	เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	24	0.01
A100	นาร้าง	6,810	3.76
A101	นาข้าว	31	0.02
A200	ไร่ร้าง	372	0.21
A202	ข้าวโพด	12,560	6.94
A203	อ้อย	1,642	0.91
A204	มันสำปะหลัง	9,844	5.44
A229	พริก	5	0.00
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	46	0.03
A301	ไม้ยืนต้นผสม	666	0.37
A302	ยางพารา	179	0.10

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก (ต่อ)

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A303	ปาล์มน้ำมัน	25	0.01
A304	ยูคาลิปตัส	162	0.09
A305	สัก	1,688	0.93
A306	สะเดา	37	0.02
A315	ไผ่ปลูกเพื่อการค้า	27	0.02
A318	จามจุรี	2,231	1.23
A401	ไม้ผลผสม	608	0.34
A405	มะพร้าว	20	0.01
A407	มะม่วง	63	0.03
A411	กล้วย	697	0.39
A413	ลำไย	563	0.31
A414	ฝรั่ง	77	0.04
A415	มะละกอ	253	0.14
A416	ขนุน	14	0.01
A422	มะนาว	88	0.05
A602	ข้าวโพด (ไร่หมุนเวียน)	376	0.21
A608	ถั่วเขียว (ไร่หมุนเวียน)	711	0.39
A609	ถั่วเหลือง (ไร่หมุนเวียน)	1,641	0.91
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	2,828	1.56
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	122	0.07
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	5	0.00
F	พื้นที่ป่าไม้	127,121	70.27
F101	ป่าไม้ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	5,912	3.27
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	32	0.02
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	121,176	66.99
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	1,931	1.07
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	1,593	0.88
M201	พื้นที่ลุ่ม	43	0.02
M302	บ่อลูกรัง	269	0.15

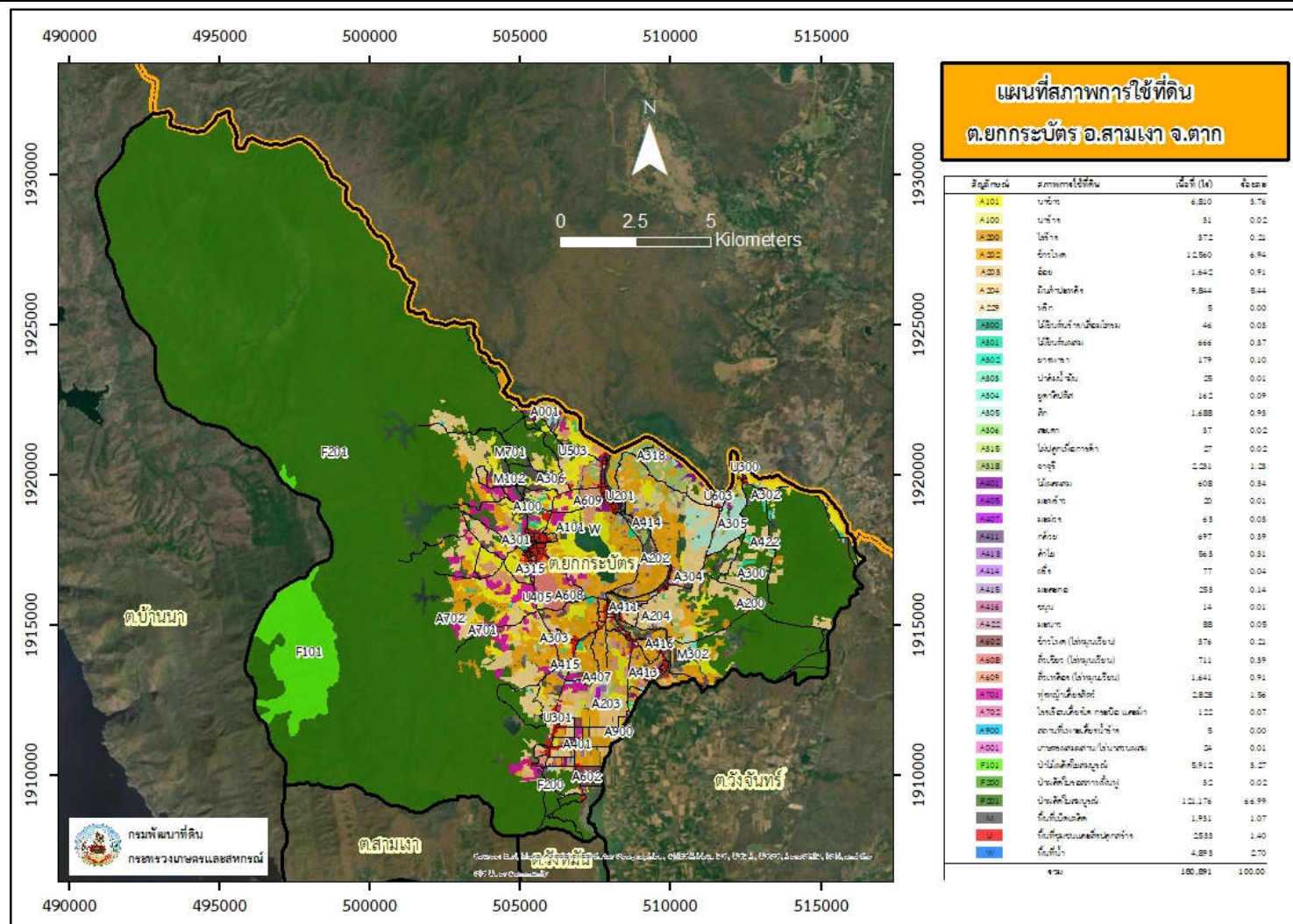
ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก (ต่อ)

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
M405	พื้นที่ถม	14	0.01
M601	หาดทราย	3	0.00
M701	ที่ทิ้งขยะ	9	0.00
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	4,893	2.70
	รวมเนื้อที่ทั้งหมด	180,891	100.00

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน (2561)

แผนการใช้ที่ดินตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก

รูปที่ 2 - 6 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.7.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

1) ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2563 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก มีประชากรรวม 8,018 คน แยกเป็นชาย 3,905 คน เป็นหญิง 4,113 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 27.70 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,625 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 2,134 ครัวเรือน หรือร้อยละ 26.62 เป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 5,884 ครัวเรือน หรือร้อยละ 73.38 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-4 และรูปที่ 2-7

ตาราง 2 - 3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ต.ยกกระบัตร อ.สามเภา จ.ตาก

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน (หลัง)	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลยกกระบัตร	2,625	3,905	4,113	8,018
หมู่ที่ 1 คลองไม้แดง	227	348	353	701
หมู่ที่ 2 ยกกระบัตร	191	296	287	583
หมู่ที่ 3 ท่าไผ่	342	504	560	1,064
หมู่ที่ 4 สองแคว	235	311	402	713
หมู่ที่ 5 แม่ระวาน	195	231	263	494
หมู่ที่ 6 หนองเชียงคาศา	355	589	595	1,184
หมู่ที่ 7 แม่เชียงราย	164	245	239	484
หมู่ที่ 8 ใหม่สามัคคี	231	299	305	604
หมู่ที่ 9 หนองแม่ถ้ำ	81	122	127	249
หมู่ที่ 10 ใหม่สามัคคีเหนือ	202	294	260	554
หมู่ที่ 11 หนองเชียงคาศาใต้	234	380	416	796
หมู่ที่ 12 สองแควพัฒนา	168	286	306	592

ที่มา : สถิติประชากรทางทะเบียนราษฎร สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (ธันวาคม,2563)

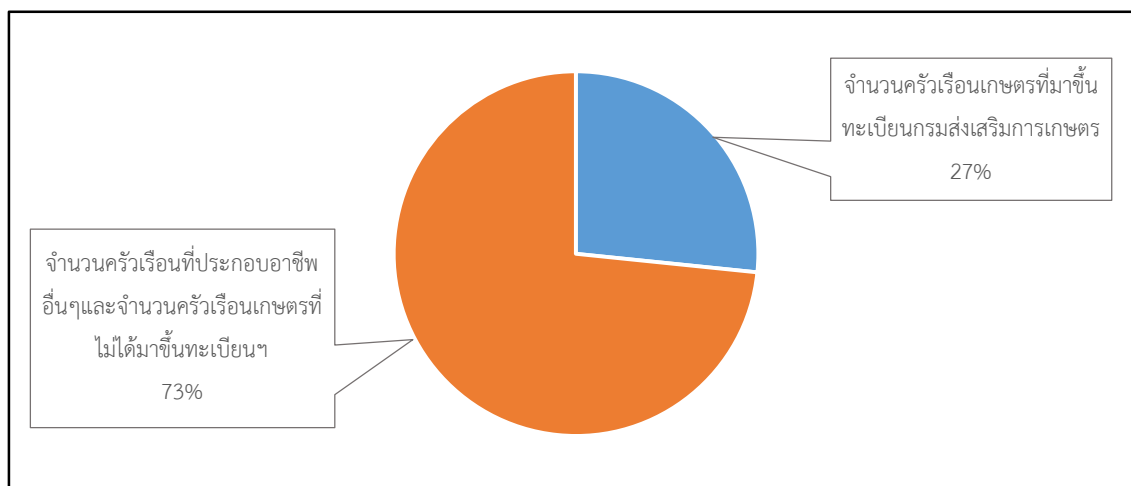

ตาราง 2 - 4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	8,018	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	2,134	26.62
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	5,884	73.38

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2563)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2563)

รูปที่ 2 - 7 สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก

2) โครงสร้างพื้นฐาน

จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านหรือชุมชน ปี 2561 โครงสร้างพื้นฐานของตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก ประกอบด้วย

2.1) การประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่นิยมทำการเกษตร โดยเฉพาะการปลูกพืชเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็น ลำไย ข้าว กล้วยไข่ ข้าวโพด ถั่วเหลือง มะละกอ อีกทั้งยังนิยมเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ ได้แก่ วัว หมู กระบือ ครั่ง

2.2) สถาบันและองค์กรทางศาสนา ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลยกกระบัตรนับถือศาสนาพุทธ ประกอบด้วย

2.2.1) วัด จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ วัดบ้านคลองไม้แดง วัดบ้านยกกระบัตร วัดบ้านท่าไผ่ วัดบ้านสองแคว วัดบ้านแม่ระวาน วัดบ้านหนองเชียงคาง วัดบ้านแม่เชียงราย วัดดอยทองเจริญธรรม

2.2.2) สำนักสงฆ์ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ ที่พักสงฆ์บ้านใหม่สามัคคี ที่พักสงฆ์ดอยลับแล ที่พักสงฆ์บ้านหนองแม่ล่าง ที่พักสงฆ์หนองแจ้คาง

2.2.3) สถานปฏิบัติธรรม จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ สถานปฏิบัติธรรมกัลยาธรรม

2.3) การสาธารณสุข ประกอบด้วย

2.3.1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าไผ่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านแม่ระวาน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองเชียงคาง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านแม่เชียงราย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านใหม่สามัคคี

2.3.2) อาสาสมัครสาธารณสุข จำนวน 228 คน

2.4) การไฟฟ้า การไฟฟ้าจัดให้มีไฟฟ้าสาธารณะภายในหมู่บ้านเพื่อทำให้เกิดแสงสว่างเพื่อสะดวกในการเดินทางและลดอุบัติเหตุ ลดปัญหาอาชญากรรม รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตำบลยกกระบัตร มีหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าเข้าถึง จำนวน 12 หมู่บ้าน มีพื้นที่รับบริการไฟฟ้า ร้อยละ 98 ของพื้นที่

2.5) การรักษาความปลอดภัย ในตำบลยกกระบัตร จะประกอบด้วย

2.5.1) สถานีตำรวจภูธรตำบลยกกระบัตร หมู่ที่ 5 จำนวน 1 แห่ง

2.5.2) จุดตรวจประจำหมู่บ้าน จำนวน 12 แห่ง

3) การคมนาคมขนส่ง ได้ดำเนินการปรับปรุง พัฒนาเส้นทางคมนาคมให้ประชาชนสามารถสัญจรได้สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยมากขึ้น เส้นทางติดต่อของตำบลยกกระบัตร แบ่งได้ดังนี้

- การคมนาคมติดต่อกับอำเภอสามเงา ถนน รพช. หมายเลข 1100 สายสนามบินเชื่อมภูมิพล-บ้านแม่ระวาน เชื่อมกับถนนสายพหลโยธิน-เชื่อมภูมิพล

- การคมนาคมติดต่อภายในตำบล และตำบลใกล้เคียง ใช้ถนน รพช.สายบ้านวังไคร้-บ้านสองแคว และสายบ้านนาตาโพ-บ้านแม่เชียงราย และถนนลูกรัง ที่มีโครงข่ายเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านและตำบลใกล้เคียง
- การบริการรถโดยสารและยานพาหนะต่างๆ ซึ่งมีรถโดยสารผ่านถนน รพช.หมายเลข 11006 และรถบรรทุกที่ขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งใช้โดยสารด้วย

4) แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ตำบลยกกระบัตร มีแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ หรือน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคและทำการเกษตร ประกอบด้วย

4.1) แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำแม่วัง พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ 50,000 ไร่ จำนวน 2,100 ครัวเรือน หนองจรเข้ พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ 1,500 ไร่ จำนวน 1,014 ครัวเรือน หนองจะหลอด พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ 50,000 ไร่ จำนวน 664 ครัวเรือน หนองปู่เฮียน พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ 100 ไร่ จำนวน 350 ครัวเรือน

4.2) แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ ฝาย จำนวน 8 แห่ง บ่อน้ำตื้น จำนวน 100 แห่ง บ่อโยก จำนวน 89 แห่ง บ่อบาดาล จำนวน 38 แห่ง อ่างเก็บน้ำ จำนวน 2 แห่ง ประปาหมู่บ้าน จำนวน 214 แห่ง แต่ยังคงมีบางหมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำ ใช้อุปโภค-บริโภค ในช่วงฤดูแล้ง

5) สถาบันการศึกษา ประกอบด้วย

5.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 5 แห่ง ได้แก่

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคลองไม้แดง หมู่ที่ 1
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านท่าไผ่ หมู่ 3
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสองแคว หมู่ 4
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองเชียงคาง หมู่ 6
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านใหม่สามัคคี หมู่ 10

5.2) โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 5 แห่ง ได้แก่

- โรงเรียนบ้านคลองไม้แดง หมู่ที่ 1
- โรงเรียนบ้านท่าไผ่ หมู่ 3
- โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ระวานสองแคว หมู่ 12
- โรงเรียนบ้านหนองเชียงคาง หมู่ที่ 6
- โรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี หมู่ที่ 10

5.3) โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1 แห่ง ได้แก่

- โรงเรียนยกกระบัตรวิทยาคม หมู่ 6

5.4) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 1 แห่ง ได้แก่

- โรงเรียนบ้านสามัคคี

5.5) ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 11 แห่ง

5.6) เสียงตามสาย จำนวน 1 แห่ง

5.7) หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน จำนวน 12 แห่ง

6) ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภาษาถิ่น เป็นองค์ความรู้ ความสามารถ และทักษะของชาวบ้านตำบลยกกระบัตรที่เกิดจากการสะสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกรสรพัฒนา ปรับแต่ง และถ่ายทอดสืบต่อกันมาเพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของชาวบ้านตำบลยกกระบัตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย ได้แก่ การจักรสานเครื่องมือเครื่องใช้ ได้แก่ แห ยอ จั้ม กระติบข้าวเหนียว ตะกร้า กระบุง เปล , การเลี้ยงผีป่า ผีเขา ผีฝาย , การเลี้ยงผีปู่ย่า , การเลี้ยงเจ้า การแห่หางแมว ขอฟ้าขอฝน , การสืบชะตาต่ออายุ , การนั่งกะลาดูชะตา และภาษาที่ใช้เป็นภาษาท้องถิ่นทางภาคเหนือ

7) ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม เป็นแบบความเชื่อ ความคิด การกระทำ ค่านิยม ทัศนคติ ศีลธรรม จารีต ระเบียบแบบแผน และวิถีการกระทำสิ่งต่างๆ ตลอดจนถึงการประกอบพิธีกรรมในโอกาสต่างๆที่กระทำกันมาแต่ในอดีต ซึ่งเป็นสิ่งที่ปฏิบัติเชื่อกันมานานจนกลายเป็นแบบอย่างความคิด หรือการกระทำที่สืบต่อกันจนเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ในหมู่คณะ ได้แก่ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีแห่เทียนพรรษาและถวายผ้าอาบน้ำฝน ประเพณีตานก๋วยสลาก วัฒนธรรมทำบุญกลางบ้าน วัฒนธรรมการจ้อยของผู้เฒ่าผู้แก่ วัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้าน วัฒนธรรมตีกลองมตึงเซ่ วัฒนธรรมรำวงย้อนยุค

8) สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ในพื้นที่ตำบลยกกระบัตร มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น วัดแม่ระวาน ไร่ตะวันเชิงดอย น้ำตกแม่ตูด หมู่บ้านท่องเที่ยวโอท็อปนวัตวิถีบ้านท่าไผ่

9) สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก ในพื้นที่ตำบลยกกระบัตร มีสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกต่างๆ ได้แก่ ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวหอมมะลิ บานาน่าสแน็กซ์ ซึ่งเป็นสินค้าของศูนย์ปราชญ์ชาวบ้านแม่ระวาน หมู่ที่ 5 และกล้วยกวน ฝรั่งกวน น้ำพริกปลาร้า น้ำพริกลาบ น้ำพริกแกง ซึ่งเป็นสินค้าของกลุ่มแม่บ้านหนองเชียงคา หมู่ที่ 6

10) หมอдинอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

หมอดินอาสาในตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก มีจำนวน 11 ราย คือ

1. นายพงษ์ศิริ นนทะชัย	หมอดินอาสา ระดับตำบลและระดับอำเภอ
2. นางสมคาศ สุริยะชัด	หมอดินอาสา ระดับหมู่บ้าน
3. นางตีบ หมอกสุข	หมอดินอาสา ระดับหมู่บ้าน
4. นายสวน จอมฟู	หมอดินอาสา ระดับหมู่บ้าน
5. นายชัยวุฒิ ไชยวงศ์	หมอดินอาสา ระดับหมู่บ้าน
6. นายพัชรพร หมอกสุข	หมอดินอาสา ระดับหมู่บ้าน
7. นางสาววันวิสา แก้วแสนตอ	หมอดินอาสา ระดับหมู่บ้าน
8. นายสันติพงษ์ ปราณีตพลกรัง	หมอดินอาสา ระดับหมู่บ้าน
9. นายเนร กิ่งตัน	หมอดินอาสา ระดับหมู่บ้าน
10. นายประทีป เป้าสมบัติ	หมอดินอาสา ระดับหมู่บ้าน
11. นายเพชร ยาวิชัย	หมอดินอาสา ระดับหมู่บ้าน

(กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

11) ด้านรายได้-รายจ่าย

จากรายงานรายได้เฉลี่ยครัวเรือน ปี 2562 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 167,581.75 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 58,803.24 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 87,049.91 บาท และรายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 30,545.19 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 80,531.84 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 28,258.05 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-6 (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดตาก กรมการพัฒนาชุมชน, 2562)

ตาราง 2 - 5 รายได้เฉลี่ยครัวเรือน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก ปี 2562

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่นๆ	ทำ-หาเอง		
หมู่ 1 บ้านคลองไม้แดง	76,226.50	9,212.50	7,063.00	23,520.00	116,022.00	51,451.00
หมู่ 2 บ้านยกกระบัตร	86,932.93	12,054.88	9,835.37	24,621.95	133,445.12	51,013.99
หมู่ 3 บ้านท่าไผ่	101,588.55	18,466.87	16,875.00	20,648.19	157,578.61	60,551.04
หมู่ 4 บ้านสองแคว	114,677.88	18,254.81	18,544.71	27,786.23	179,263.63	57,364.36
หมู่ 5 บ้านแม่ระวาน	115,812.50	22,468.75	14,375.00	9,612.50	162,268.75	59,276.26
หมู่ 6 บ้านหนองเชียงคา	131,231.67	31,061.58	20,278.59	14,648.09	197,219.94	60,369.84
หมู่ 7 บ้านแม่เชียงราย	48,426.67	17,273.33	17,838.01	38,273.33	121,811.34	54,705.69
หมู่ 8 บ้านใหม่สามัคคี	133,628.57	31,502.86	16,746.29	17,371.43	199,249.14	62,265.36
หมู่ที่ 9 บ้านหนองแม่ลำง	69,610.39	15,129.87	10,909.09	43,610.39	139,259.74	40,464.15
หมู่ 10 บ้านใหม่สามัคคีเหนือ	92,000.00	30,103.03	14,004.48	25,678.84	161,786.35	55,846.75
หมู่ 11 บ้านหนองเชียงคาใต้	130,859.73	27,692.31	22,081.45	18,018.10	198,651.58	59,087.48
หมู่ 12 บ้านสองแควพัฒนา	127,775.00	21,033.94	24,059.39	25,861.21	198,729.55	83,224.30
เฉลี่ยรวมทุกพื้นที่	102,397.53	21,187.89	16,050.87	24,137.52	163,773.81	57,968.35

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดตาก กรมการพัฒนาชุมชน (2562)

ตาราง 2 - 6 รายจ่ายเฉลี่ยในครัวเรือน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก ปี 2562

พื้นที่	แหล่งรายจ่ายของครัวเรือน				รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	ต้นทุนการผลิต	อุปโภคบริโภคที่จำเป็น	อุปโภคบริโภคที่ไม่จำเป็น	ชำระหนี้สิน		
หมู่ 1 บ้านคลองไม้แดง	21,990.00	43,515.00	24,640.00	0.00	90,145.00	39,975.61
หมู่ 2 บ้านยกกระบัตร	24,006.10	46,620.73	27,737.80	0.00	98,364.63	37,603.26
หมู่ 3 บ้านท่าไผ่	34,192.77	35,134.04	35,536.24	14,927.71	119,790.76	46,030.71
หมู่ 4 บ้านสองแคว	12,862.02	13,867.79	2,591.35	6,170.67	35,491.83	11,357.38
หมู่ 5 บ้านแม่ระวาน	16,821.88	12,550.00	9,690.63	293.75	39,356.25	14,376.71
หมู่ 6 บ้านหนองเชียงคา	31,231.67	20,659.82	18,407.62	12,727.27	83,026.39	25,414.72
หมู่ 7 บ้านแม่เชียงราย	16,866.67	18,200.00	12,650.00	12,193.33	59,910.00	26,905.69
หมู่ 8 บ้านใหม่สามัคคี	30,571.43	17,771.43	9,520.00	14,245.71	72,108.57	22,533.93
หมู่ที่ 9 บ้านหนองแม่ล่าง	29,844.16	18,675.32	1,818.18	26,025.97	76,363.64	22,188.68
หมู่ 10 บ้านใหม่สามัคคีเหนือ	21,558.79	54,942.22	24,958.79	6,071.52	107,531.31	37,118.55
หมู่ 11 บ้านหนองเชียงคาใต้	35,022.62	29,049.77	27,692.31	16,199.10	107,963.80	32,113.06
หมู่ 12 บ้านสองแควพัฒนา	44,546.61	35,218.79	19,757.62	23,221.82	122,744.84	51,403.29
เฉลี่ยรวมทุกพื้นที่	26,626.23	28,850.41	17,916.71	11,006.40	84,399.75	30,585.13

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดตาก กรมการพัฒนาชุมชน (2562)

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ และ 3) ทรัพยากรดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

1) ป่าไม้ตามกฎหมาย ได้แก่ ป่าแม่หาดและป่าแม่ก่อ ป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำปิง ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-1 และรูปที่ 3-1

ตารางที่ 3 - 1 ป่าไม้ตามกฎหมาย

รายชื่อ	ราชกิจจานุเบกษา	เนื้อที่ (ไร่)
ป่าสงวนแห่งชาติ		
ป่าแม่หาดและป่าแม่ก่อ	เล่ม 89 ตอนที่ 162 ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2515	275,000
ป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำปิง	เล่ม 89 ตอนที่ 162 ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2515	157,500

2) ป่าตามมติคณะรัฐมนตรี “ป่าแม่สลิด-โป่งแดง แปลง 1” ได้แก่

2.1) การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 30 มีนาคม 2542)

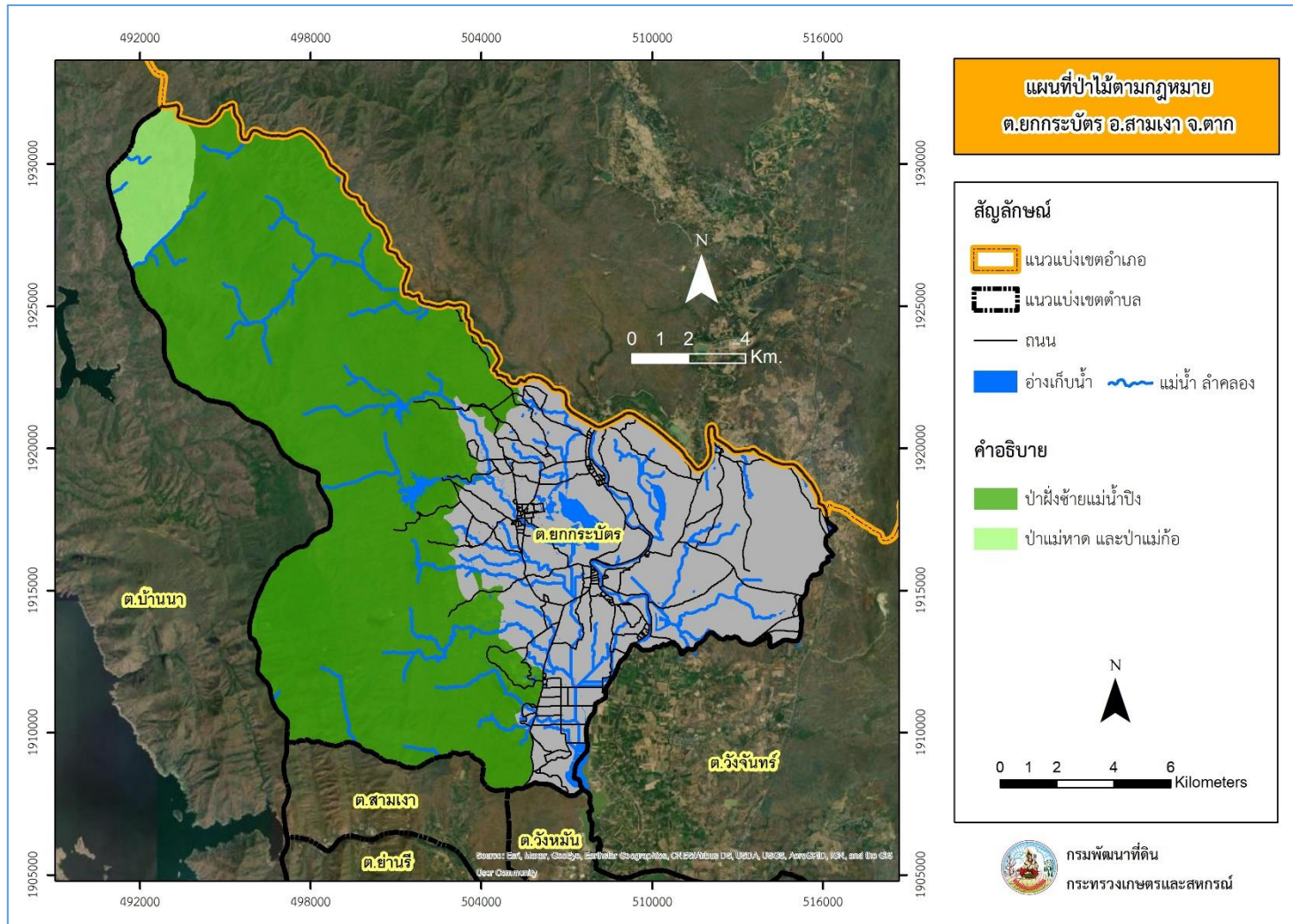
- เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 49,123,991.86 ไร่
 - เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 136,233.83 ไร่
- ดังรายละเอียดในรูปที่ 3-2

2.2) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528)

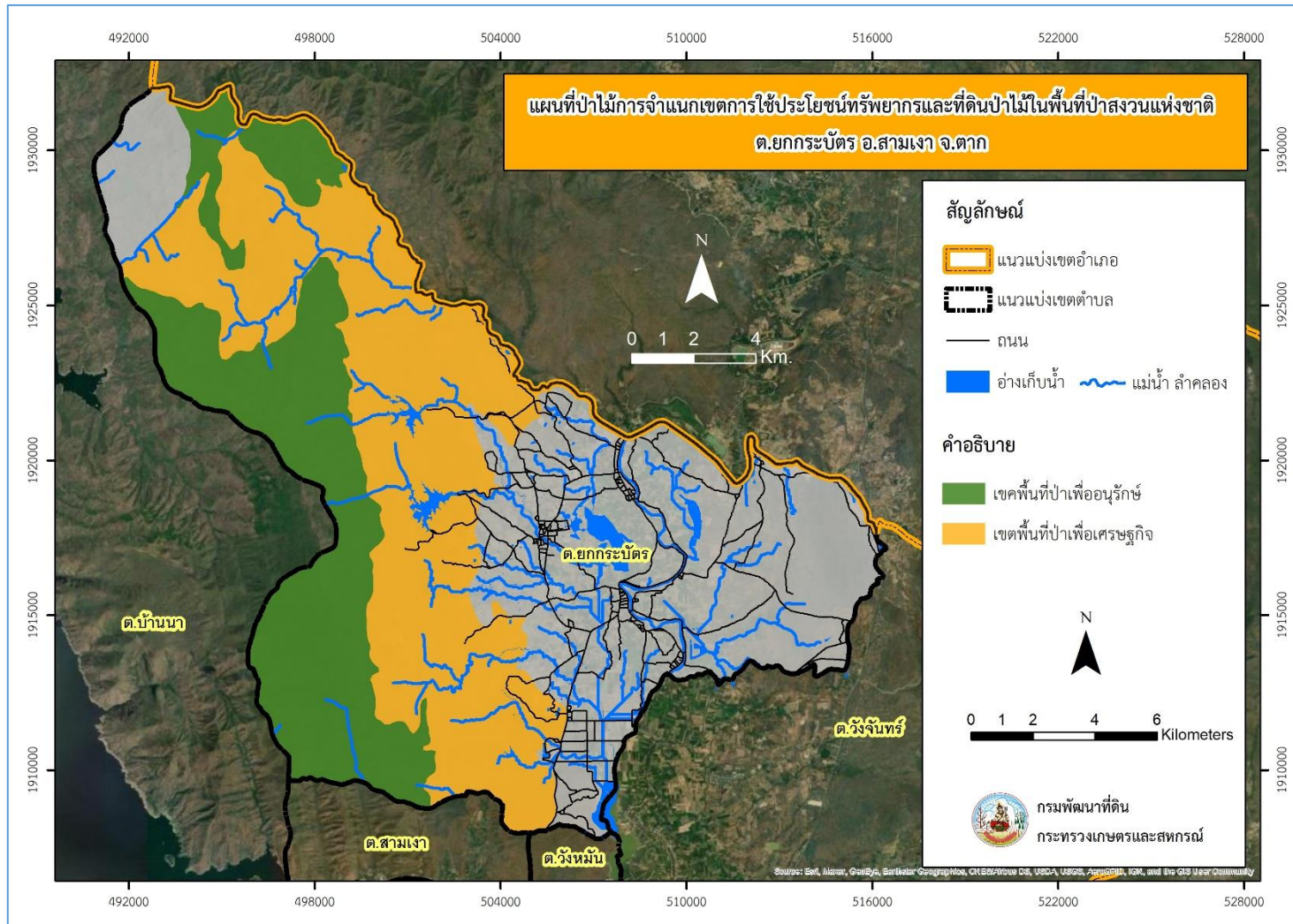
- ชั้นที่ 1A เนื้อที่ 39,082.46 ไร่
- ชั้นที่ 2 เนื้อที่ 32,399.62 ไร่
- ชั้นที่ 3 เนื้อที่ 23,578.54 ไร่
- ชั้นที่ 4 เนื้อที่ 12,544.13 ไร่
- ชั้นที่ 5 เนื้อที่ 88,147.13 ไร่

ดังรายละเอียดในรูปที่ 3-3

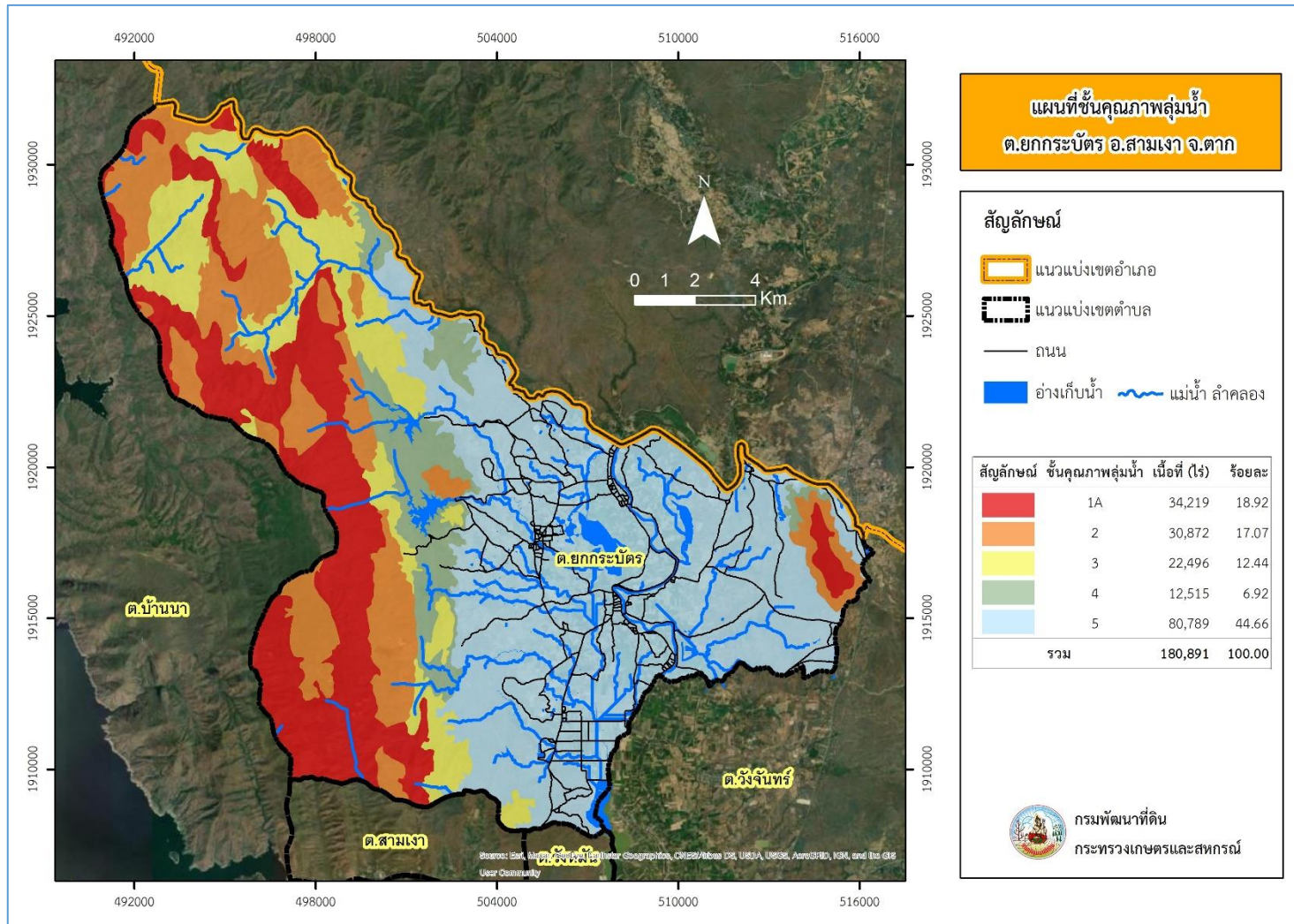
ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้น คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

รูป 3 - 1 ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก

รูป 3 - 2 การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก

รูป 3 - 3 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 น้ำผิวดิน

1) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำวัง ห้วยกะลา ห้วยขุนห้วยห้า ห้องคลองไม้แดง ห้วยเตื่อ ห้วยต้นตื้น ห้วยทราย ห้วยปุยน้อย ห้วยผักชี ห้วยแม่เชียงราย ห้วยแม่ปุย ห้วยแม่ระวาน ห้วยยกกระบัตร ห้วยแล้ง ห้วยวังโพ ห้วยสองแควใต้ ห้วยสองแควเหนือ ห้วยหนองแม่ล่าง ห้วยแห้ง

2) การพัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำสองแคว หนองกระทู้ปง หนองจระเข้ หนองก้างปลา หนองวังโพ สระน้ำ รพช.บ้านใหม่ หนองตีนดอย หนองคลองแม่ บ่อน้ำในไร่นา จำนวน 418 บ่อ

3.2.2 น้ำใต้ดิน

ในปัจจุบันมีบ่อบาดาลจำนวน 60 บ่อ ปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้อยู่ในเกณฑ์น้อยกว่า 10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง และมีปริมาณสารละลายทั้งหมดที่ละลายได้น้อยกว่า 500 มิลลิกรัมต่อลิตร

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-2 และรูปที่ 3-4 ถึง 3-5

ตารางที่ 3 - 2 บ่อบาดาล ตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก

ลำดับ	E	N	ประเภทบ่อ	ความลึก เจาะ	ปริมาณ น้ำ	ระดับน้ำ ปกติ
1	510653	1911590	บ่อเกษตร	42	20	6
2	509709	1912677	บ่อเกษตร	30	17	5
3	509398	1912973	บ่อเกษตร	90	45	5
4	509434	1912953	บ่อเกษตร	90	30	4
5	511318	1913619	บ่อเกษตร	38	10	7
6	506558	1911967	บ่ออุปโภค-บริโภค	36	8	9
7	506206	1911781	บ่ออุปโภค-บริโภค	86	20	8
8	506303	1911938	บ่ออุปโภค-บริโภค	42	4	15
9	504860	1917577	บ่อเกษตร	72	9	7.5
10	504583	1917189	บ่อเกษตร	84	6.5	5.2
11	505345	1917356	บ่ออุปโภค-บริโภค	31.2	3.4	6
12	506360	1919917	บ่อเกษตร	84	6	7

แผนการใช้ที่ดินตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก

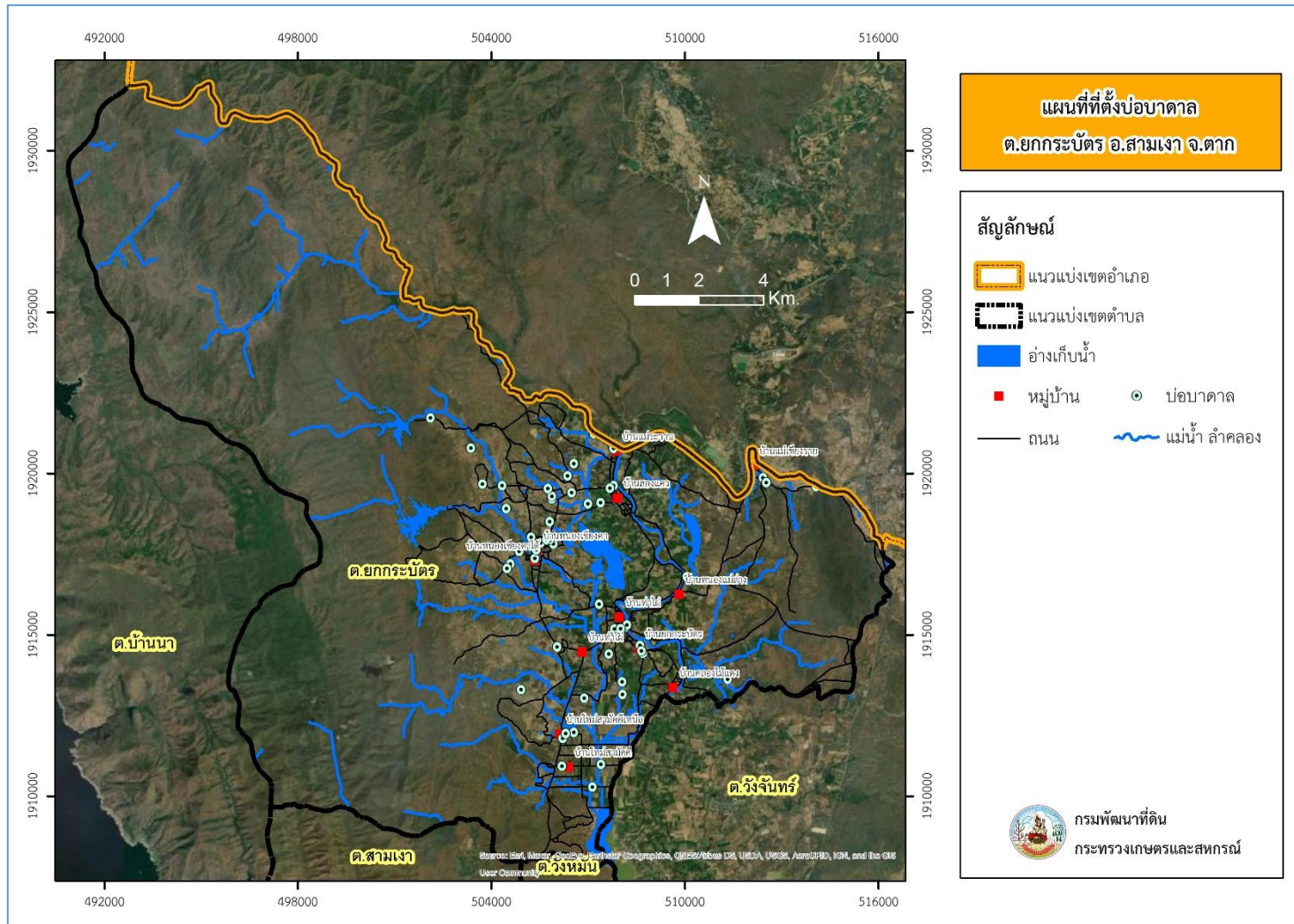
ลำดับ	E	N	ประเภทบ่อ	ความลึก เจาะ	ปริมาณ น้ำ	ระดับน้ำ ปกติ
13	502112	1921713	บ่อเกษตร	80	8	15
14	505875	1919201	บ่อเกษตร	78	15	7
15	505875	1919281	บ่อเกษตร	78	15	7
16	506568	1920291	บ่อเกษตร	78	4	7
17	506557	1920295	บ่อเกษตร	110	4	6
18	505745	1919528	บ่อเกษตร	36	10	7
19	507786	1919613	บ่ออุบิโศค-บริโศค	72	8	12
20	507673	1919536	บ่ออุบิโศค-บริโศค	36	8	3.45
21	506488	1919398	บ่ออุบิโศค-บริโศค	54.5	4	16
22	505919	1917804	บ่ออุบิโศค-บริโศค	82	15	8
23	508698	1914421	บ่อเกษตร	42	18	3
24	508064	1913146	บ่อเกษตร	25	10	7
25	508047	1913536	บ่อเกษตร	32	10	5
26	506033	1914612	บ่อเกษตร	39	15	7
27	508599	1914662	บ่ออุบิโศค-บริโศค	30.5	5.7	3
28	508652	1914490	บ่ออุบิโศค-บริโศค	42.38	35	7.5
29	507635	1914401	บ่อเกษตร	30	15	3
30	504922	1913288	บ่อเกษตร	80	7	8
31	508147	1915241	บ่อเกษตร	30	9	10
32	508201	1915297	บ่อเกษตร	36	8	10
33	506875	1913033	บ่อเกษตร	72	15	5
34	507342	1915942	บ่ออุบิโศค-บริโศค	22.86	2.27	6.1
35	507809	1915166	บ่ออุบิโศค-บริโศค	52.5	6.82	8.4
36	508006	1915186	บ่ออุบิโศค-บริโศค	81	11	6
37	506990	1919055	บ่อเกษตร	45	10	8

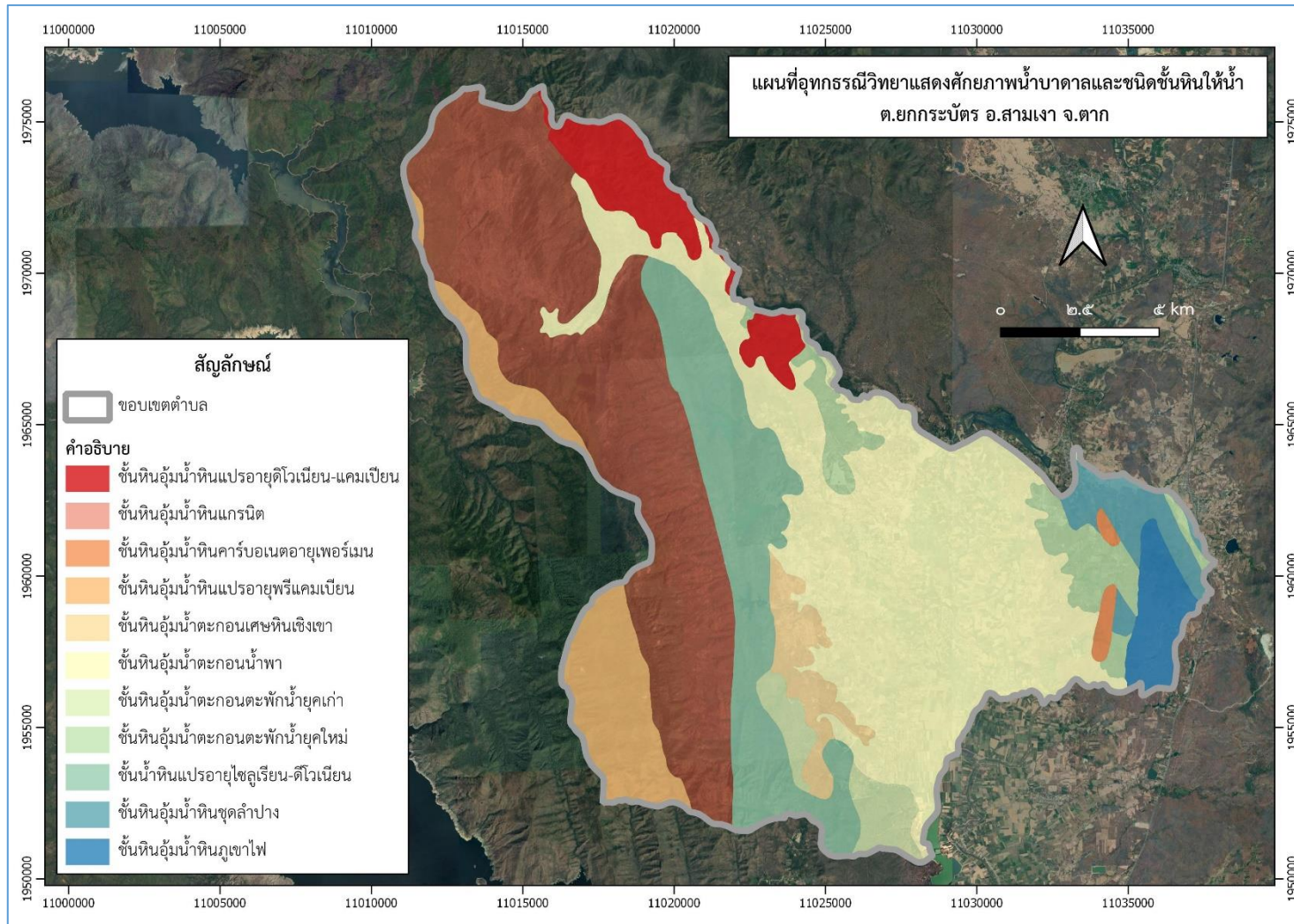
แผนการใช้ที่ดินตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก

ลำดับ	E	N	ประเภทบ่อ	ความลึก เจาะ	ปริมาณ น้ำ	ระดับน้ำ ปกติ
38	507381	1919085	บ่อเกษตร	36	7	8
39	507747	1920867	บ่อเกษตร	36	8	2
40	507790	1920766	บ่อเกษตร	36	9	2
41	507181	1921230	บ่อเกษตร	60	5	8
42	505807	1918497	บ่ออุบิโภาค-บริโภาค	62	12	4
43	505512	1917832	บ่ออุบิโภาค-บริโภาค	36	12	9
44	504482	1917047	บ่อเกษตร	72	8	8
45	504462	1918902	บ่อเกษตร	66	6	5
46	503725	1919662	บ่อเกษตร	42	20	6.4
47	503357	1920777	บ่อเกษตร	42	12	9
48	503362	1920781	บ่อเกษตร	84	3	9
49	505388	1917622	บ่ออุบิโภาค-บริโภาค		3.2	6.88
50	505799	1917937	บ่ออุบิโภาค-บริโภาค	48	6.8	9
51	505231	1918015	บ่ออุบิโภาค-บริโภาค	36.6	4.5	4
52	505699	1917949	บ่ออุบิโภาค-บริโภาค	30	8	4
53	504332	1919618	บ่ออุบิโภาค-บริโภาค	28.96	1.82	6.1
54	514069	1919583	บ่อเกษตร	52	10	8
55	512415	1919854	บ่ออุบิโภาค-บริโภาค	48.4	2.3	7.93
56	512520	1919704	บ่ออุบิโภาค-บริโภาค	54	1	10
57	507398	1910976	บ่อเกษตร	72	20	7
58	507125	1910278	บ่ออุบิโภาค-บริโภาค	24.38	2.27	6.1
59	506187	1910917	บ่ออุบิโภาค-บริโภาค	30	10.2	3
60	510059	1916795	บ่อเกษตร	68	18	7

ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2564)

รูป 3 - 4 ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก

รูป 3 - 5 อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ ตำบลยกกระบัตร อำเภอสางเภา จังหวัดตาก

3.3 ทรัพยากรดิน

3.3.1 สถานภาพทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก ประกอบด้วย

1) **ชุดดินเชียงใหม่ (Cm)** สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายดีปานกลางถึงดี เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 7,620 ไร่ หรือร้อยละ 4.21 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Cm-sLA : ชุดดินเชียงใหม่ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,299 ไร่ หรือร้อยละ 1.82 ของพื้นที่ตำบล

หน่วยแผนที่ดิน Cm-lsA : ชุดดินเชียงใหม่ มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,321 ไร่ หรือร้อยละ 2.39 ของพื้นที่ตำบล

2) **ชุดดินห้างฉัตร (Hc)** สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดชัน มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่ไร่ 1,370 หรือร้อยละ 0.76 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Hc-sLB : ชุดดินห้างฉัตร ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,370 ไร่ หรือร้อยละ 0.76 ของพื้นที่ตำบล

3) **ดินคล้ายชุดดินห้างฉัตรที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Hc-mw)** สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 5,663 ไร่ หรือร้อยละ 3.13 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Hc-mw-sLB : ชุดดินห้างฉัตร มีการระบายน้ำดีปานกลางที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,663 ไร่ หรือร้อยละ 3.13 ของพื้นที่ตำบล

4) **ชุดดินแก่งคอย (Kak)** สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่ 1,246 ไร่ หรือร้อยละ 0.69 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Kak-gclB : ชุดดินแก่งคอย ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,246 ไร่ หรือร้อยละ 0.69 ของพื้นที่ตำบล

5) **ดินคล้ายชุดดินแก่งคอยที่เป็นดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบปริมาณมาก (Kak-lsk)** สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่ 1,852 ไร่ หรือร้อยละ 1.02 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Kak-lsk-gclC : ดินคล้ายชุดดินแก่งคอยที่เป็นดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบ ปริมาณมาก ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวดเล็กน้อย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,852 ไร่ หรือร้อยละ 1.02 ของพื้นที่ตำบล

6) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบ มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงดี มีเนื้อที่ 2,512 ไร่ หรือร้อยละ 1.39 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Kp-silA : ดินชุดกำแพงเพชร ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,512 ไร่ หรือร้อยละ 1.39 ของพื้นที่ตำบล

7) ดินคล้ายชุดดินกำแพงเพชรที่มีจุดประสีเทา (Kp-gm) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบ มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว มีเนื้อที่ 4,213 ไร่ หรือร้อยละ 2.33 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Kp-gm-silA/b : ดินคล้ายชุดดินกำแพงเพชรที่มีจุดประสีเทา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการตัดแปลงพื้นที่ทำนา มีเนื้อที่ 4,213 ไร่ หรือร้อยละ 2.33 ของพื้นที่ตำบล

8) ชุดดินเขาพลอง (Kpg) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่ 5,849 ไร่ หรือร้อยละ 4.73 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Kpg-slB : ดินชุดเขาพลอง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,849 ไร่ หรือร้อยละ 4.73 ของพื้นที่ตำบล

9) ดินคล้ายชุดดินเขาพลองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Kpg-mw) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อที่ 3,392 ไร่ หรือร้อยละ 1.87 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Kpg-mw-silA : ดินคล้ายชุดดินเขาพลองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทราย ความลาดชัน 0.2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,283 ไร่ หรือร้อยละ 1.26 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Kpg-mw-slB : : ดินคล้ายชุดดินเขาพลองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,109 ไร่ หรือร้อยละ 0.61 ของพื้นที่ตำบล

10) **ดินคล้ายชุดดินเขาพลองที่มีจุดประสีเทา (Kpg-gm)** สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบ มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว มีเนื้อที่ 6,046 ไร่ หรือร้อยละ 3.34 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Kpg-gm-sIA/b : ดินคล้ายชุดดินเขาพลองที่มีจุดประสีเทา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการตัดแปลงพื้นที่ทำนา มีเนื้อที่ 6,046 ไร่ หรือร้อยละ 3.34 ของพื้นที่ตำบล

11) **ชุดดินลาดหญ้า (Ly)**สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่ 535 ไร่ หรือร้อยละ 0.30 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Ly-sIB : ดินชุดลาดหญ้า ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 535 ไร่ หรือร้อยละ 0.30 ของพื้นที่ตำบล

12) **ชุดดินแมริม (Mr)** สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลูกคลื่นลอนชัน มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่ 9,496 ไร่ หรือร้อยละ 5.25 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 3 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Mr-gsIB : ดินชุดแมริม ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทรายที่มีกรวดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,167 ไร่ หรือร้อยละ 0.64 ของพื้นที่ตำบล

หน่วยแผนที่ดิน Mr-gsIC : ดินชุดแมริม ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทรายที่มีกรวดเล็กน้อย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 7,734 ไร่ หรือร้อยละ 4.28 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Mr-gsID : ดินชุดแมริม ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทรายที่มีกรวดเล็กน้อย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 595 ไร่ หรือร้อยละ 0.33 ของพื้นที่ตำบล

13) **ชุดดินพิชญโลก (Psl)** สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว มีเนื้อที่ 1,065 ไร่ หรือร้อยละ 0.59 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Psl-sicIA : ดินชุดพิชญโลก ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,065 ไร่ หรือร้อยละ 0.59 ของพื้นที่ตำบล

14) **ดินคล้ายชุดดินพิชญโลกที่เป็นดินทรายแป้งละเอียด (Psl-fsi)** สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 % มีการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว มีเนื้อที่ 1,447 ไร่ หรือร้อยละ 0.80 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Psl-fsi-siIA : ดินคล้ายชุดดินพิชญโลกที่เป็นดินทรายแป้งละเอียดที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,447 ไร่ หรือร้อยละ 0.80 ของพื้นที่ตำบล

15) **ชุดดินสันป่าตอง (Sp)** สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 2-5 % มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่ 441 ไร่ หรือร้อยละ 0.24 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Sp-sLB : ชุดดินสันป่าตอง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 441 ไร่ หรือร้อยละ 0.24 ของพื้นที่ตำบล

16) **ดินคล้ายชุดดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Sp-mw)** สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบ มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อที่ 1,012 ไร่ หรือร้อยละ 0.56 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Sp-mw-sIA : ชุดดินสันป่าตอง มีการระบายน้ำดีปานกลาง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,012 ไร่ หรือร้อยละ 0.56 ของพื้นที่ตำบล

17) **หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินทับเสลาและที่ดินหินพื้นโผล่ (Tas-RC)** สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลูกคลื่นลอนชัน มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่ 11,337 ไร่ หรือร้อยละ 6.27 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Tas-gsIC-RC : หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินทับเสลาและที่ดินหินพื้นโผล่ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวดเล็กน้อย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ และมีดินหินพื้นโผล่ มีเนื้อที่ 1,430 ไร่ หรือร้อยละ 0.79 ของพื้นที่ตำบล

หน่วยแผนที่ดิน Tas-gsID-RC : หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินทับเสลาและที่ดินหินพื้นโผล่ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวดเล็กน้อย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ และมีดินหินพื้นโผล่ มีเนื้อที่ 9,907 ไร่ หรือร้อยละ 5.48 ของพื้นที่ตำบล

18) **ชุดดินตาคลี (Tk)** สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่ 8,300 ไร่ หรือร้อยละ 4.59 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Tk-gsLB : ชุดดินตาคลี ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวที่มีกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 8,300 ไร่ หรือร้อยละ 4.59 ของพื้นที่ตำบล

19) **ชุดดินท่ายาง (Ty)** สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นเนินเขา มีความลาดชัน 5-12 % มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่ 4,623 ไร่ หรือร้อยละ 2.56 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Ty-gclC : ชุดดินท่ายาง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวที่มี
กรดเล็กน้อย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,487 ไร่ หรือร้อยละ 2.48 ของพื้นที่ตำบล

หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslC : ชุดดินท่ายาง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทรายที่มี
กรดเล็กน้อย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 136 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของพื้นที่ตำบล

20) หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินท่ายางและที่ดินหินพื้นโผล่ (Ty-RC) สภาพพื้นที่เป็นลูก
คลื่นลอนชัน มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 1,427 ไร่ หรือร้อยละ 0.79 ของพื้นที่ตำบล
ประกอบด้วย 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslD-RC : ชุดดินท่ายาง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทรายที่มี
กรด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ และมีดินหินพื้นโผล่ มีเนื้อที่ 1,427 ไร่ หรือร้อยละ 0.79 ของ
พื้นที่ตำบล

21) ดินคล้ายชุดดินอุทัยที่มีจุดประสีเทา (Uti-gm) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึง
ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่ 427 ไร่ หรือร้อยละ 0.24 ของพื้นที่ตำบล
ประกอบด้วย 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Uti-gm-sIA/b : ดินคล้ายชุดดินอุทัยที่มีจุดประสีเทา ที่มีเนื้อดินบน
เป็นดินร่วนปนดินทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีการดัดแปลงพื้นที่ทำนา มีเนื้อที่ 427 ไร่
หรือร้อยละ 0.24 ของพื้นที่ตำบล

22) พื้นที่ดินพื้นโผล่ (RC) มีเนื้อที่ 79 ไร่ หรือร้อยละ 0.044 ของพื้นที่ตำบล

23) พื้นที่ดินเต็มไปด้วยก้อนหิน (RL) มีเนื้อที่ 988 ไร่ หรือร้อยละ 0.55 ของพื้นที่
ตำบล

24) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC) มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่สูง
ชันถึงสูงชันมากที่สุด มีเนื้อที่ 89,827 ไร่ หรือร้อยละ 49.66 ของพื้นที่ตำบล

25) พื้นที่เบ็ดเตล็ด (Miscellaneous areas) มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 7,426 ไร่ หรือร้อย
ละ 4.10 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

14.1) หน่วยแผนที่ดิน W : พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 4,893 ไร่ หรือร้อยละ 2.70 ของพื้นที่
ตำบล

14.2) หน่วยแผนที่ดิน U : พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,533 ไร่ หรือร้อย
ละ 1.40 ของพื้นที่ตำบล

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-3 ถึง 3-4 และรูปที่ 3-6 ถึง 3-7

ตารางที่ 3 - 3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสางเภา จังหวัดตาก

หน่วยแผนที่	คำอธิบาย	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
Cm-lsA	ชุดดินเชียงใหม่ มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	4,321	2.39
Cm-slA	ชุดดินเชียงใหม่ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	3,299	1.82
Hc-mw-slB	ดินคล้ายชุดดินห้วยน้ำดีที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	5,663	3.13
Hc-slB	ชุดดินห้วยน้ำดี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,370	0.76
Kak-gclB	ชุดดินแก่งคอย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,246	0.69
Kak-lsk-gclC	ดินคล้ายชุดดินแก่งคอยที่เป็นดินร่วนปนชั้นส่วนหยาบปริมาณมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวดเล็กน้อย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	1,852	1.02
Kpg-gm-slA/b	ดินคล้ายชุดดินเขาพลองที่มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีคันทนา	6,046	3.34
Kp-gm-slA/b	ดินคล้ายชุดดินกำแพงเพชรที่มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนแฉะ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีคันทนา	4,213	2.33
Kpg-mw-slA	ดินคล้ายชุดดินเขาพลองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	2,283	1.26
Kpg-mw-slB	ดินคล้ายชุดดินเขาพลองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,109	0.61
Kpg-slB	ชุดดินเขาพลอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	8,549	4.73
Kp-slA	ชุดดินกำแพงเพชร มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนแฉะ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	2,512	1.39
Ly-slB	ชุดดินลาดหญ้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	535	0.30

ตารางที่ 3 - 4 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก (ต่อ)

หน่วยแผนที่	คำอธิบาย	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
Mr-gslB	ชุดดินแมริม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,167	0.64
Mr-gslC	ชุดดินแมริม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวดเล็กน้อย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	7,734	4.28
Mr-gslD	ชุดดินแมริม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวดเล็กน้อย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์	595	0.33
Psl-fsi-silA	ดินคล้ายชุดดินพิชญ์โลกที่เป็นดินทรายแป้งละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,447	0.80
Psl-sic1A	ชุดดินพิชญ์โลก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,065	0.59
Sp-mw-s1A	ดินคล้ายชุดดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,012	0.56
Sp-s1B	ชุดดินสันป่าตอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	441	0.24
Tas-gslC-RC	หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินทับเสลา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวดเล็กน้อย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ และที่ดินหินพื้นโคล่	1,430	0.79
Tas-gslD-RC	หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินทับเสลา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวดเล็กน้อย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ และที่ดินหินพื้นโคล่	9,907	5.48
Tk-gslB	ชุดดินตาคลี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	8,300	4.59
Ty-gslC	ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวดเล็กน้อย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	4,487	2.48
Ty-gslC	ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวดเล็กน้อย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	136	0.08
Ty-gslD-RC	หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวดเล็กน้อย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ และที่ดินหินพื้นโคล่	1,427	0.79

แผนการใช้ที่ดินตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก

ตารางที่ 3 - 5 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก (ต่อ)

หน่วยแผนที่	คำอธิบาย	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
Uti-gm-sIA/b	ดินคล้ายชุดดินอุทัยที่มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีคันทนา	427	0.24
zRC	ที่ดินหินพื้นโผล่	79	0.04
zRL	ที่ดินเต็มไปด้วยก้อนหิน	988	0.55
zSC	ที่ลาดชันเชิงซ้อน	89,827	49.66
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง		2533	1.40
พื้นที่น้ำ		4893	2.70
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		180,891	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

ตารางที่ 3 - 6 สมบัติดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัส ที่เป็นประโยชน์ (P ₂ O ₅)	โพแทสเซียม ที่เป็นประโยชน์ (K ₂ O)	ความอุดมสมบูรณ์ ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
Cm-lsA	0.2	ดี	<10	35-75	>150	ค่อนข้างต่ำ	สูง	สูงมาก	ปานกลาง	4,321	2.39
Cm-slA	0-2	ดี	<10	35-75	>150	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	ปานกลาง	3,299	1.82
Hc-mw-slB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ปานกลาง	สูงมาก	สูงมาก	ปานกลาง	5,663	3.13
Hc-slB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	ต่ำ	1,370	0.76
Kak-gclB	2-5	ดี	>20	35-75	0-50	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	ปานกลาง	1,246	0.69
Kak-lsk-gclC	5-12	ดี	>20	35-75	0-50	ค่อนข้างต่ำ	สูง	สูง	ปานกลาง	1,852	1.02
Kpg-gm-sIA/b	0-2	ดีปานกลาง-ค่อนข้างเลว	<10	<35	>150	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	ต่ำ	6,046	3.34
Kp-gm-silA/b	0-2	ดีปานกลาง-ค่อนข้างเลว	<10	35-75	>150	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง	4,213	2.33
Kpg-mw-sIA	0-2	ดี	<10	<35	>150	ค่อนข้างต่ำ	ต่ำ	สูง	ต่ำ	2,283	1.26
Kpg-mw-slB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ค่อนข้างต่ำ	ต่ำ	สูงมาก	ต่ำ	1,109	0.61
Kpg-slB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	สูง	ต่ำ	8,549	4.73
Kp-silA	0-2	ดี	<10	35-75	>150	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	ปานกลาง	2,512	1.39
Ly-slB	2-5	ดี	<10	<35	50-100	ค่อนข้างต่ำ	ต่ำ	สูง	ต่ำ	535	0.30
Mr-gslB	2-5	ดี	<10	<35	0-50	ปานกลาง	สูงมาก	สูงมาก	ต่ำ	1,167	0.64
Mr-gslC	5-12	ดี	<10	<35	0-50	ปานกลาง	สูงมาก	สูงมาก	ต่ำ	7,734	4.28
Mr-gslD	12-20	ดี	<10	<35	0-50	ปานกลาง	สูงมาก	สูงมาก	ต่ำ	595	0.33
Psl-fsi-silA	0-2	ค่อนข้างเลว	10-20	35-75	>150	ปานกลาง	สูงมาก	สูงมาก	ปานกลาง	1,447	0.80
Psl-sicIA	0-2	ค่อนข้างเลว	10-20	35-75	>150	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	1,065	0.59
Sp-mw-sIA	0-2	ดีปานกลาง	<10	<35	>150	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	ต่ำ	1,012	0.56
Sp-slB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	441	0.24
Tas-gslC-RC	5-12	ดี	<10	35-75	0-50	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	ต่ำ	1,430	0.79

แผนการใช้ที่ดินตำบลยกกระบัตร อำเภอสางเภา จังหวัดตาก

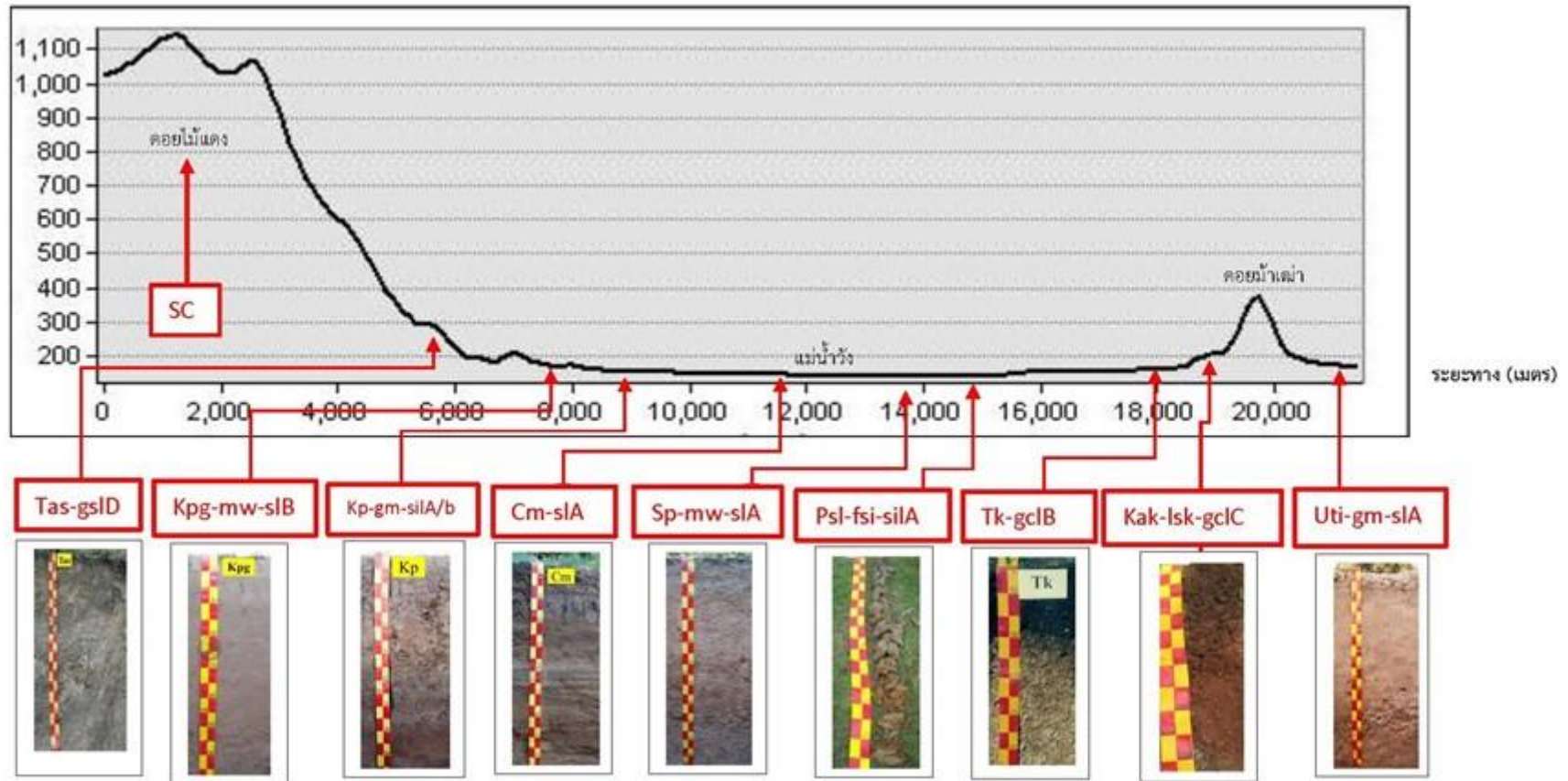
ตารางที่ 3-4 สมบัติดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสางเภา จังหวัดตาก (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัส ที่เป็นประโยชน์ (P ₂ O ₅)	โพแทสเซียม ที่เป็นประโยชน์ (K ₂ O)	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
Tas-gslD-RC	12-20	ดี	<10	35-75	0-50	ปานกลาง	สูงมาก	สูงมาก	ต่ำ	9,907	5.48
Tk-gclB	2-5	ดี	>20	>35	0-50	ค่อนข้างต่ำ	สูง	ปานกลาง	สูง	8,300	4.59
Ty-gclC	5-12	ดี	<10	>35	0-50	ค่อนข้างต่ำ	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	4,487	2.48
Ty-gslC	5-12	ดี	<10	>35	25-50	ค่อนข้างต่ำ	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	136	0.08
Ty-gslD-RC	12-20	ดี	<10	>35	0-50	ค่อนข้างต่ำ	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	1,427	0.79
Uti-gm-slA/b	0-2	ดีปานกลาง-ค่อนข้างเลว	<10	>35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	427	0.27
RC										79	0.04
RL										988	0.55
SC										89,827	49.66
U										2,533	1.40
W										4893	2.70
รวมเนื้อที่ทั้งหมด										180,891	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิทยทรัพยากรดิน (2562)

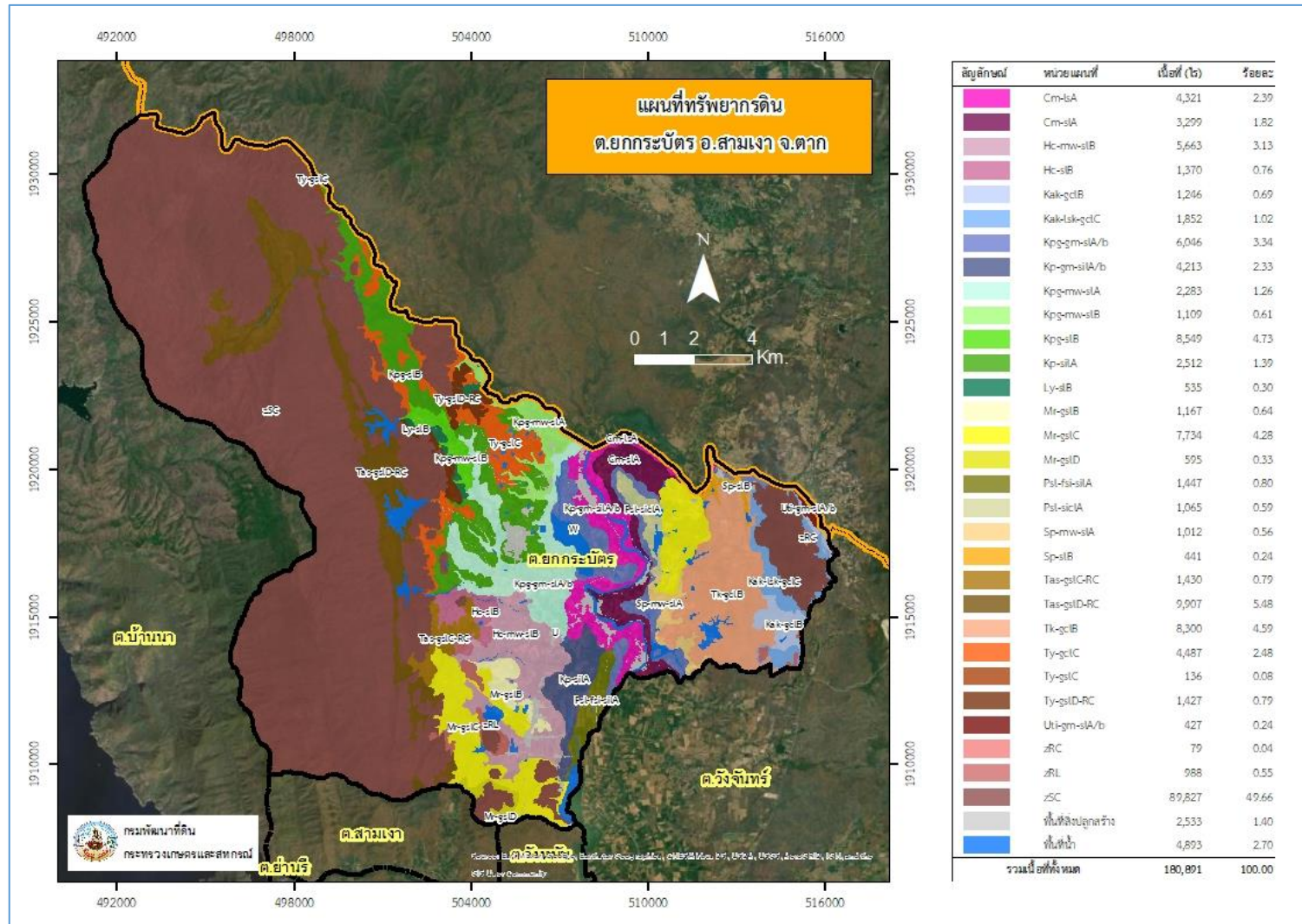
ความสูงระดับทะเลปานกลาง (เมตร)

รูป 3 - 6 ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก

แผนการใช้ที่ดินตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก

รูป 3 - 7 ทรัพยากรดิน ต.ยกกระบัตร อ.สามเงา จ.ตาก

3.3.2 การชะล้างพังทลายของดิน

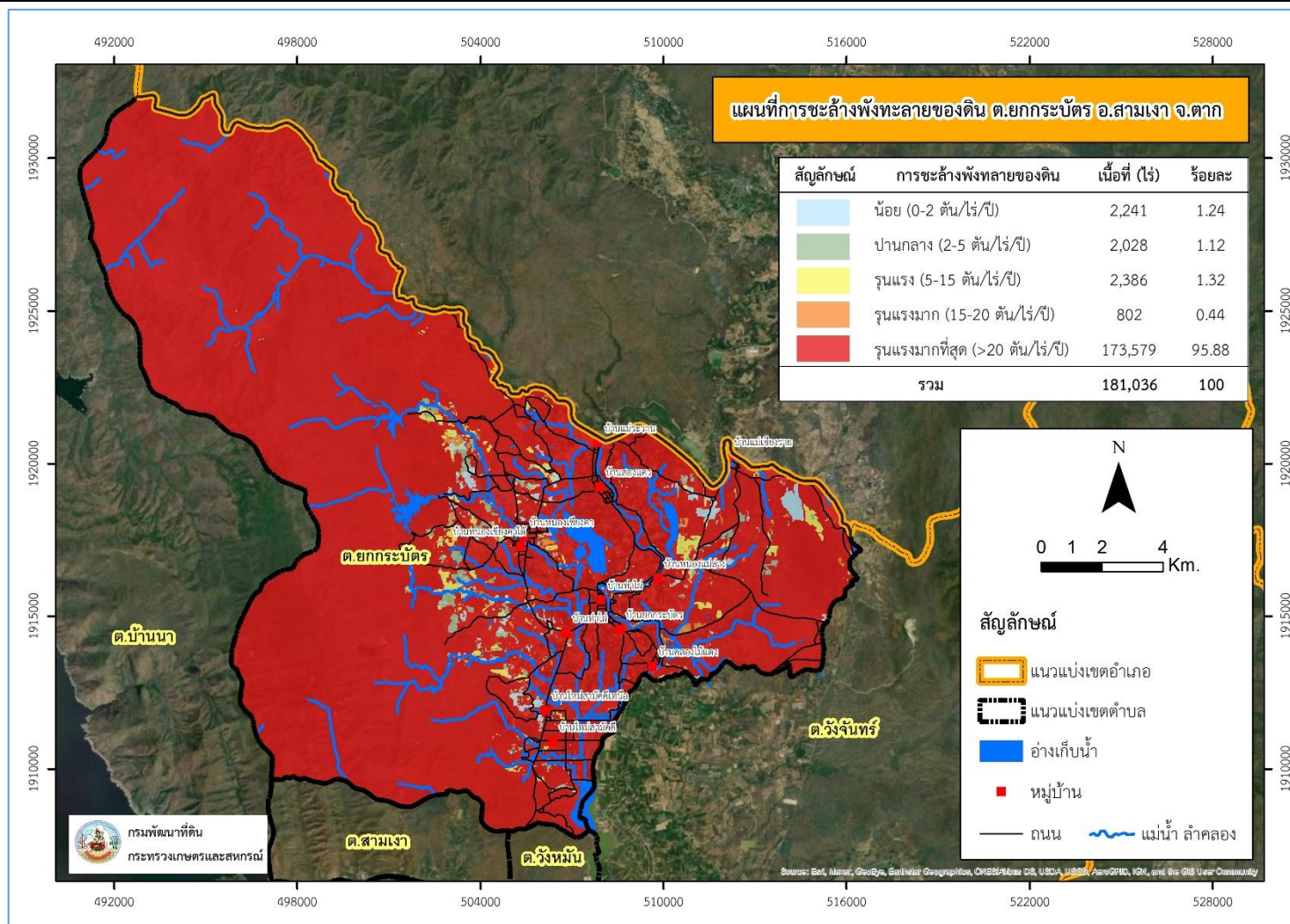
จากการประเมินการชะล้างพังทลายของดินโดยใช้สมการการสูญเสียดินสากล (Universal Soil Loss Equation; USLE) ตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก มีการชะล้างพังทลายของดินดังรายละเอียดในตารางที่ 3-5 และรูปที่ 3-8

ตารางที่ 3 - 7 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก

การชะล้างพังทลายของดิน	การสูญเสียดิน (ตัน/ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
น้อย (0-2 ตัน/ไร่/ปี)	-	2,241	1.24
ปานกลาง (2-5 ตัน/ไร่/ปี)	4,056	2,028	1.12
รุนแรง (5-15 ตัน/ไร่/ปี)	11,930	2,386	1.32
รุนแรงมาก (15-20 ตัน/ไร่/ปี)	12,030	802	0.44
รุนแรงมากที่สุด (>20 ตัน/ไร่/ปี)	3,471,580	173,579	95.88
รวม	3,499,596	181,036	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก

ตารางที่ 3 - 8 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ
เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล หมอดินอาสา ผู้นำท้องถิ่น
ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญ
ของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรม
ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการ
ต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ระหว่างวันที่ 17-24 กันยายน 2564 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลยกกระบัตร คือ

- 1) น้ำท่วม/ขาดแคลนน้ำ
- 2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 3) โรคแมลงศัตรูพืช
- 4) ต้นทุนการผลิตสูง
- 5) ราคาผลผลิตตกต่ำ
- 6) ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร
- 7) ขาดองค์ความรู้ด้านปศุสัตว์

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และเทศบาลตำบลยกกระบัตร มีความต้องการ 6 ประการ คือ

1) อยากได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำเพิ่มเติม เช่น บ่อบาดาลน้ำลึก สระเก็บน้ำ ฝายกั้นแม่น้ำวัง อปรกรณ์ระบบน้ำพลังงานทดแทนในการสูบน้ำและการขุดลอกแหล่งน้ำเดิม

กรณีการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาคือ คลาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้รับการดำเนินการในพื้นที่ตำบลยกกระบัตร คือ สระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร อนึ่ง สระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน มิได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนา แต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนน้ำนั้น จากการตรวจสอบสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานที่มีอยู่ในปัจจุบัน จำนวน 418 บ่อ (ตารางที่ 4-1 และ รูปที่ 4-1) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะลงในเขตการใช้ที่ดิน ซึ่งจะมีทั้งที่นาข้าวและที่ปลูกพืชไร่ อาจจะเป็นบ่อน้ำในไร่นาเพิ่มเติม หรือขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่

จากการร้องขอของเกษตรกรที่ต้องการการขุดบ่อบาดาลพร้อมเครื่องสูบน้ำนั้น กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล อีกทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลยกกระบัตรได้มีแผนก่อสร้างในปี 2564 ดังนี้ หมู่ 10 บ้านใหม่สามัคคีเหนือ

จากการร้องขอของเกษตรกรที่ต้องการระบบพลังงานทดแทน นั้น กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน อีกทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลยกกระบัตร ได้บรรจุในแผนการดำเนินงานปี 2564 จำนวน 1 จุด ได้แก่ ระบบสูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้า หมู่ 12 บ้านสองแควพัฒนา

จากการร้องขอของเกษตรกรที่ต้องการการขุดลอกแหล่งน้ำเดิมพร้อมอุปกรณ์การให้น้ำ องค์การบริหารส่วนตำบลยกกระบัตรได้มีโครงการในปี 2564 โดยการวางท่อสำหรับการเกษตร เชื่อม

คลองแม่ป้าก 8 บ้านใหม่สามัคคี ซ่อมแซมคลองส่งน้ำตาดคอนกรีต หมู่ 4 และหมู่ 5 ต.ยกกระบัตร จะนำเสนอ องค์การบริหารส่วนตำบลยกกระบัตร นำเข้าสู่ในแผนพัฒนาต่อไป

2) อยากรับรับการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน ชูตรวจวิเคราะห์ดินแบบง่าย ปุ๋ยพืชสด (ปอเทือง) โครงการไถกลบตอซังและผลิตปุ๋ยอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง

กรณีการแก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรม กรมพัฒนาที่ดิน ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิต ดังนี้

- โครงการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ผลิตปุ๋ยหมัก 15 ตัน ไถกลบตอซัง จำนวน 313 ไร่

- การปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) จำนวน 565 ไร่ เกษตรกร 113 ราย

- การปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสดและไถกลบตอซัง โครงการเกษตรปลอดภัย (ข้าวครบวงจร) พื้นที่ 90 ไร่ พร้อมทั้งการสนับสนุนถังหมักและกากน้ำตาล สำหรับให้เกษตรกรที่ร่วมโครงการผลิตน้ำหมักใช้ในนาข้าว

- การปรับปรุงดินโครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ จำนวน 16 แปลง โดยการสนับสนุนการผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

- โครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน 60 ราย สนับสนุนถังหมักและกากน้ำตาล ในการผลิตน้ำหมักชีวภาพ

- โครงการเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) สนับสนุนถังหมักและกากน้ำตาลเพื่อใช้ในพื้นที่นาข้าวให้ได้สินค้าที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามข้อกำหนด

จากความต้องการของเกษตรกรในการแก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรม กรมพัฒนาที่ดิน จะเสนอแผนขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดสรร ชูตรวจวิเคราะห์ดินแบบง่ายให้กับหมอดินอาสาหรือผู้นำชุมชนเพื่อใช้ตรวจวิเคราะห์ดิน ขอรับการสนับสนุนเมล็ดปอเทืองเพิ่มเติม และขอรับการจัดสรรงบประมาณโครงการไถกลบตอซังและผลิตปุ๋ยอินทรีย์

3) อยากรู้เรื่องโรคแมลง การตั้งกลุ่มและการศึกษาดูงานในพื้นที่ที่มีการบริหารศัตรูพืชได้ดี

จากความต้องการของเกษตรกรในการแก้ไขปัญหาโรคแมลงนั้น กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมวิชาการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอสามเงา และองค์การบริหารส่วนตำบลยกกระบัตร เพื่อดำเนินการส่วนที่เกี่ยวข้อง

4) มีความต้องการรวมกลุ่ม ในการประสานงานระหว่างชุมชนกับเอกชน ในการจำหน่ายปัจจัยด้านการเกษตรแก่ชุมชน และความต้องการให้รัฐมีการควบคุมราคาผลผลิตที่เป็นธรรม เช่น ปุ๋ย น้ำมัน เมล็ดพันธุ์

กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตาก และองค์การบริหารส่วนตำบลยกกระบัตร เพื่อดำเนินการส่วนที่เกี่ยวข้อง

5) ต้องการการประกันราคาผลผลิต ตลาดรับ-ซื้อที่เป็นธรรมและแน่นอน โดยมีผู้ประสานงานระหว่างผู้ผลิตและผู้จำหน่ายในชุมชน การศึกษาดูงานในแปลงที่ประสบความสำเร็จตั้งแต่การผลิตจนถึงการแปรรูป

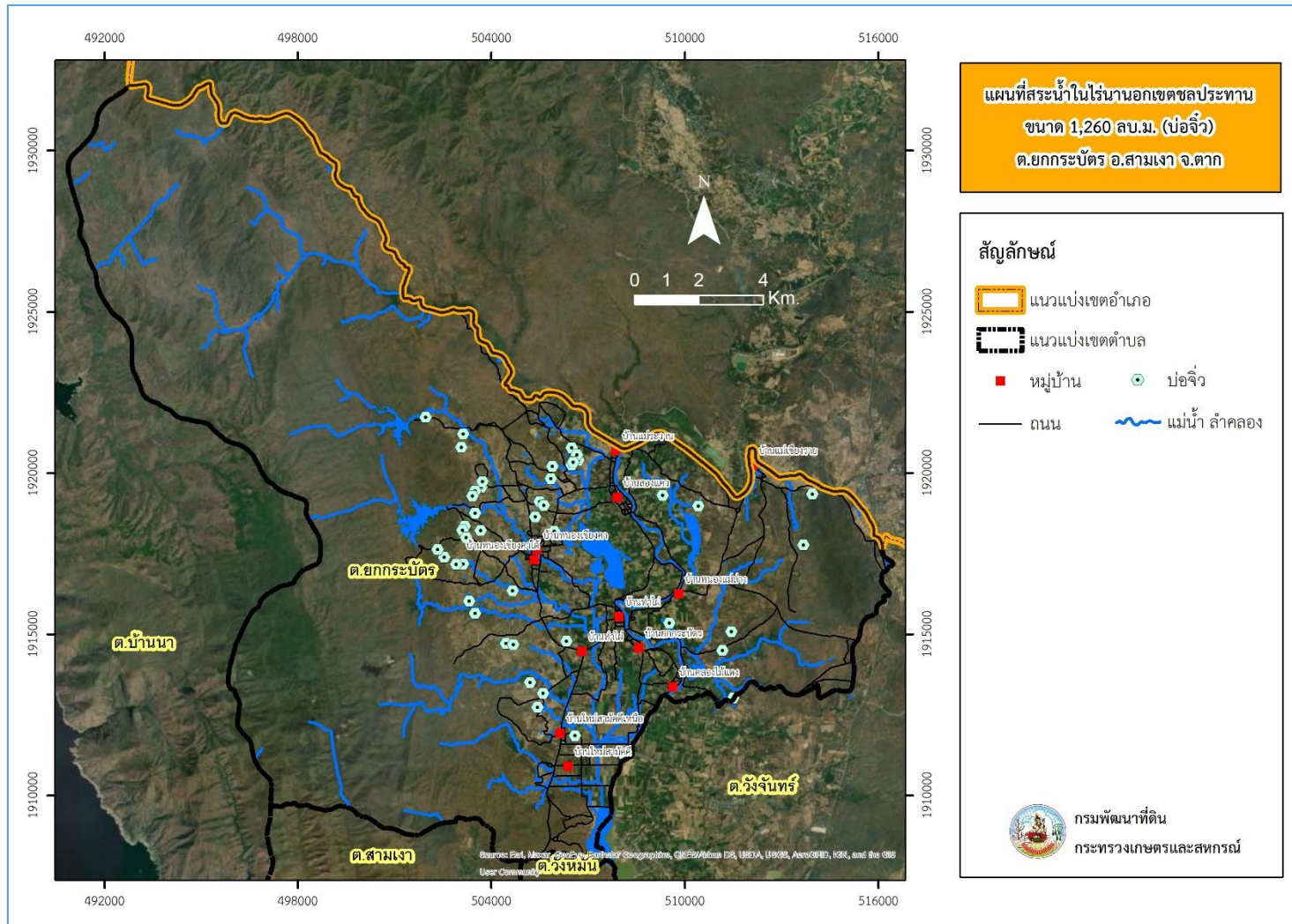
กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตาก และองค์การบริหารส่วนตำบลยกกระบัตร เพื่อดำเนินการส่วนที่เกี่ยวข้อง

6) ต้องการองค์ความรู้ด้านการผลิตอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพ องค์ความรู้ด้านโรคสัตว์ ตลาดกลางซื้อขายสัตว์ในตำบล และแหล่งน้ำเชื้อสัตว์ที่มีคุณภาพ

กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตาก และสำนักงานประมงจังหวัดตาก เพื่อดำเนินการส่วนที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 4 - 1 สระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก

ปี พ.ศ.	จำนวน (บ่อ)
2549-2550	70
2551	25
2552	41
2553	15
2556	217
2558	50
รวม	418

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 5 ประการ คือ

- 1.1) น้ำท่วม/ขาดแคลนน้ำ
- 1.2) ดินเสื่อมโทรม
- 1.3) การบริหารจัดการโรคแมลง
- 1.4) ต้นทุนสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ
- 1.5) องค์กรความรู้ด้านปศุสัตว์

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2) การจัดหาแหล่งน้ำ/การบริหารจัดการแหล่งน้ำเดิม
- 2.3) ความต้องการองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการศัตรูพืช องค์ความรู้ด้านการผลิตอาหารสัตว์
- 2.4) ความต้องการร่วมกลุ่มและมีผู้ประสานงานทั้งชุมชน เอกชนและรัฐ

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 4 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร/ภาวะน้ำท่วมขังในบางปี
- 3.3) โรคแมลงระบาด/อาหารสัตว์ขาดคุณภาพ
- 3.4) ไม่มีอำนาจในการต่อรองราคาผลผลิตและราคาปัจจัยการผลิต

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- 4.1) ขาดแหล่งกักเก็บน้ำต้นทุนใช้ในหน้าแล้ง
- 4.2) ราคาผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง
- 4.3) การใช้สารเคมีในปริมาณที่สูงขึ้น
- 4.4) รายได้ต่ำ มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้
อดีต-ปัจจุบัน

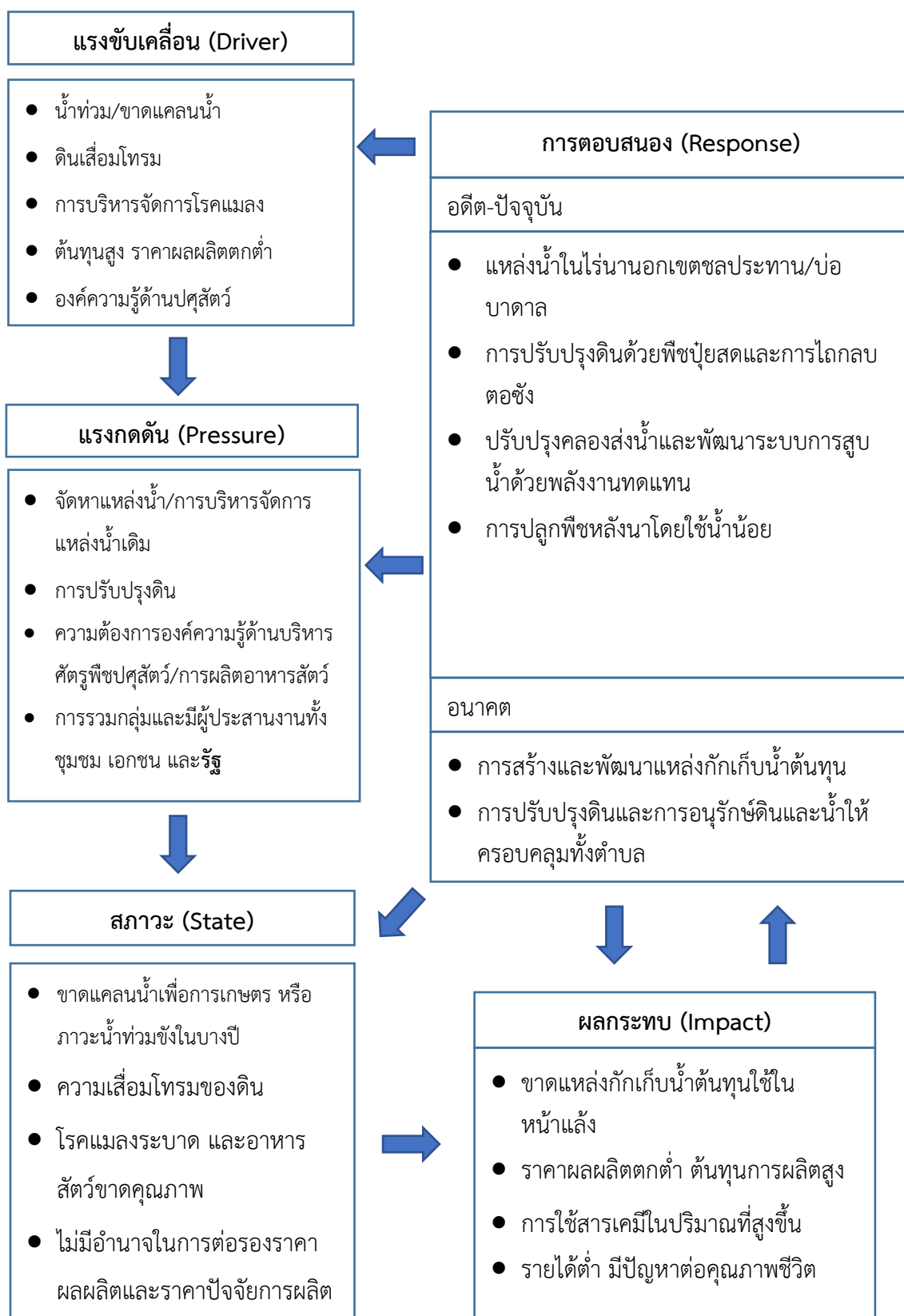
- 5.1) แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน/บ่อบาดาล
- 5.2) การปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสดและการไถกลบตอซัง
- 5.3) ปรับปรุงคลองส่งน้ำและพัฒนาระบบการสูบน้ำด้วยพลังงานทดแทน

5.4) การปลูกพืชหลังนาโดยใช้น้ำน้อย

อนาคต

- การสร้างและพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำต้นทุน
- การปรับปรุงดินและการอนุรักษ์ดินและน้ำให้ครอบคลุมทั้งตำบล

รูปที่ 4-2 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก โดยกองสำรวจดิน และวิจัยทรัพยากรดิน พบว่า มีดิน 27 ชุดดิน โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประเภทการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย พืชเศรษฐกิจหลัก หรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของ ตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก มี 9 ชนิด ได้แก่ ข้าว อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง กัญชง ลำไย มะม่วง สัก ยางพารา

5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล และระดับจังหวัด (ศันสนีย์ อรัญวาสน์ และคำรณ ไทรพิง, 2562) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพ และข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ข้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) และเนื้อดิน (s) ได้แก่ชุดดิน *Psl-fsi-silA* และ *Psl-sic1A*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ได้แก่ ชุดดิน *Kp-gm-silA/b* และ *Uti-gm-s1A/b*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโต และผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) สภาวะการเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ได้แก่ ชุดดิน *Cm-lsA* *Hc-mw-slB* *Hc-slB* *Kak-gclB* *Kak-lsk-gclC* *Kp-silA* *Kpg-gm-s1A/b* *Kpg-mw-s1A* *Kpg-mw-slB* *Kpg-slB* *Ly-slB* *Mr-gslB* *Mr-gslC* *Mr-gslD* *Sp-mw-s1A* *Sp-slB* *Tas-gslC-RC* *Tas-gslD-RC* *Tk-gclB* *Ty-gclC* และ *Ty-gslD-RC* *RC* *RL*

อ้อย

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) สภาวะการเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) การระบายน้ำ (o) เนื้อดิน (s) และความอุดมสมบูรณ์ของดิน (n) ได้แก่ ชุดดิน Cm-lsA Hc-mw-slB Hc-slB Kp-gm-silA/b Kp-silA Kpg-gm-slA/b Kpg-mw-slA Kpg-mw-slB Kpg-slB Ly-slB Mr-gslB Mr-gslC Psl-fsi-silA Psl-sic1A Sp-mw-slA Sp-slB Tk-gclB และ Uti-gm-slA/b

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ได้แก่ ชุดดิน Kak-gclB Kak-lsk-gclC Tas-gslC-RC

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ได้แก่ชุดดิน Mr-gslD Tas-gslD-RC Ty-gclC Ty-gslD-RC RC และRL

ข้าวโพด

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) เนื้อดิน (s) ความอุดมสมบูรณ์ของดิน (n) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ได้แก่ ชุดดิน Cm-lsA Hc-mw-slB Hc-slB Kp-silA Kpg-mw-slA Kpg-mw-slB Kpg-slB Ly-slB Mr-gslB Mr-gslC Sp-mw-slA Sp-slB และTk-gclB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ การระบายน้ำ (o) สภาวะการเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ได้แก่ ชุดดิน Kak-gclB Kak-lsk-gclC Kp-gm-silA/b Kpg-gm-slA/b Psl-fsi-silA Psl-sic1A Tas-gslC-RC Uti-gm-slA/b

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ได้แก่ ชุดดิน Mr-gslD Tas-gslD-RC Ty-gclC Ty-gslD-RC RC และRL

มันสำปะหลัง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโต และผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) เนื้อดิน (s) ความอุดมสมบูรณ์ของดิน (n) การระบายน้ำของดิน (o) สภาวะการเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ได้แก่ ชุดดิน Cm-lsA Hc-mw-slB Hc-slB Kp-silA Kpg-mw-slA Kpg-mw-slB Kpg-slB Ly-slB Mr-gslB Mr-gslC Sp-mw-slA Sp-slB และTk-gclB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโต และผลผลิตของพืช คือ การเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ได้แก่ ชุดดิน Kak-gclB Kak-lsk-gclC และ Tas-gslC-RC

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ การระบายน้ำ (o) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ได้แก่ ชุดดิน Kp-gm-silA/b Kpg-gm-slA/b Mr-gslD Psl-fsi-silA Psl-siclA Tas-gslD-RC Ty-gclC Ty-gslD-RC Uti-gm-slA/b RC และRL

กล้วย

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) สภาวะการเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) การระบายน้ำ (o) เนื้อดิน (s) และความอุดมสมบูรณ์ของดิน (n) ได้แก่ ชุดดิน Cm-lsA Hc-mw-slB Hc-slB Kp-silA Kpg-mw-slA Kpg-mw-slB Kpg-slB Ly-slB Mr-gslB Mr-gslC Mr-gslD Sp-mw-slA Sp-slB และ Tk-gclB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ การระบายน้ำ (o) ได้แก่ ชุดดิน Kp-gm-silA/b Kpg-gm-slA/b Psl-fsi-silA Psl-siclA และ Uti-gm-slA/b

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ได้แก่ ชุดดิน Kak-gclB Kak-lsk-gclC Tas-gslC-RC Tas-gslD-RC Ty-gclC Ty-gslD-RC RC และ RL

ลำไย

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) สภาวะการเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) เนื้อดิน (s) และความอุดมสมบูรณ์ของดิน (n) ได้แก่ ชุดดิน Cm-lsA Hc-mw-slB Hc-slB Kp-silA Kpg-mw-slA Kpg-mw-slB Kpg-slB Ly-slB Mr-gslB Mr-gslC Mr-gslD Sp-mw-slA Sp-slB และ Tk-gclB

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ การระบายน้ำ (o) สภาวะการเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ได้แก่ ชุดดิน Kak-gclB Kak-lsk-gclC Kp-gm-silA/b Kpg-gm-slA/b Psl-fsi-silA Psl-siclA Tas-gslC-RC Tas-gslD-RC Ty-gclC Ty-gslD-RC Uti-gm-slA/b RC และ RL

มะม่วง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) สภาวะการเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) เนื้อดิน (s) และความอุดมสมบูรณ์ของดิน (n) ได้แก่ ชุดดิน Cm-lsA Hc-mw-slB Hc-slB Kp-silA Kpg-mw-slA Kpg-mw-slB Kpg-slB Ly-slB Mr-gslB Mr-gslC Mr-gslD Sp-mw-slA Sp-slB และ Tk-gclB

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ การระบายน้ำ (o) สภาวะการเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ได้แก่ ชุดดิน Kak-gclB Kak-lsk-gclC Kp-gm-silA/b Kpg-gm-slA/b Psl-fsi-silA Psl-siclA Tas-gslC-RC Tas-gslD-RC Ty-gclC Ty-gslD-RC Uti-gm-slA/b RC และ RL

สั๊ก

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) สภาวะการเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) เนื้อดิน (s) และความอุดมสมบูรณ์ของดิน (n) ได้แก่ ชุดดิน Cm-lsA Hc-mw-slB Hc-slB

Kp-silA Kpg-mw-sIA Kpg-mw-sIB Kpg-sIB Ly-sIB Mr-gslB Mr-gslC Mr-gslD Sp-mw-sIA
Sp-sIB และ Tk-gclB

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ การระบายน้ำ
(o) สภาวะการเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ได้แก่ ชุดดิน Kak-gclB Kak-lsk-gclC Kp-gm-
silA/b Kpg-gm-sIA/b Psl-fsi-silA Psl-sicIA Tas-gslC-RC Tas-gslD-RC Ty-gclC Ty-gslD-RC
Uti-gm-sIA/b RC และ RL

ยางพารา

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่เป็นข้อจำกัดต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ การระบายน้ำ
(o) สภาวะการเขตกรรม (k) และความลึกของดิน (r) ได้แก่ ชุดดิน ดิน Cm-lsA Hc-mw-sIB Hc-sIB
Kpg-mw-sIA Kpg-mw-sIB Kpg-sIB Ly-sIB Mr-gslB Mr-gslC Mr-gslD Sp-mw-sIA Sp-sIB
Tk-gclBKak-gclB Kak-lsk-gclC Kp-gm-silA/b Kp-silA Kpg-gm-sIA/b Psl-fsi-silA Psl-sicIA
Tas-gslC-RC Tas-gslD-RC Ty-gclC Ty-gslD-RC Uti-gm-sIA/b RC และ RL

ตารางที่ 5 - 1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสางเภา จังหวัดตาก

หน่วยดิน	ข้าว	อ้อย	ข้าวโพด	มันสำปะหลัง	กล้วย	ลำไย	มะม่วง	สัก	ยางพารา
Cm-lsA	Nm	S2mns	S2mns	S2mons	S2mns	S2mns	S2mns	S2mns	Nm
Hc-mw-slB	Nm	S2ms	S2ms	S2mos	S2ms	S2ms	S2ms	S2ms	Nm
Hc-slB	Nm	S2ms	S2ms	S2ms	S2ms	S2ms	S2ms	S2ms	Nm
Kak-gclB	Nm	S3rk	S3rk	S3rk	Nrk	Nrk	Nrk	Nrk	Nmrk
Kak-lsk-gclC	Nm	S3rk	S3rk	S3rk	Nrk	Nrk	Nrk	Nrk	Nmrk
Kp-gm-silA/b	S3m	S2mos	S3o	No	S3o	No	No	No	Nmo
Kp-silA	Nm	S2ms	S2ms	S2mos	S2ms	S2ms	S2ms	S2ms	Nm
Kpg-gm-silA/b	S3m	S2mons	S3o	No	S3o	No	No	No	Nmo
Kpg-mw-silA	Nm	S2mns	S2mns	S2mons	S2mns	S2mns	S2mns	S2mns	Nm
Kpg-mw-slB	Nm	S2mns	S2mns	S2mons	S2mns	S2mns	S2mns	S2mns	Nm
Kpg-slB	Nm	S2mns	S2mns	S2mns	S2mns	S2mns	S2mns	S2mns	Nm
Ly-slB	Nm	S2ms	S2ms	S2ms	S2mrs	S2mrs	S2mrs	S2mrs	Nm
Mr-gslB	Nm	S2mnsrk	S2mnsrk	S2mnsrk	S2mnsrk	S2mnsrk	S2mnsrk	S2mnsrk	Nm
Mr-gslC	Nm	S2mnsrk	S2mnsrk	S2mnsrk	S2mnsrk	S2mnsrk	S2mnsrk	S2mnsrk	Nm
Mr-gslD	Nm	Nek	Nek	Nek	S2mnsrek	S2mnsrek	S2mnsrek	S2mnsrek	Nm

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”¹ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 6-7) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก

แผนการใช้ที่ดินตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก ได้กำหนดไว้ตามกรอบของนโยบายแห่งรัฐ ดังรายละเอียดในตารางที่ 6-1 ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดินตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก

ตารางที่ 6 - 1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผน แม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักร ไทย พ.ศ. 2560 ²	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสม กับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนา อย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ³	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็น มิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3	แผนการปฏิรูปประเทศ ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็น มิตรต่อสิ่งแวดล้อม
4	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560- 2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและ แข่งขันได้อย่าง ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อ หลักการพัฒนา อย่างยั่งยืน
5	นโยบายและแผนการ บริหาร จัดการที่ดินและ ทรัพยากรดิน ของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดิน และทรัพยากรดิน

² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอน 40 ก หน้า 18 ลงวันที่ 6 เมษายน 2560

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 82 ก หน้า 8 วันที่ 13 ตุลาคม 2561

ตารางที่ 6 - 2 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก (ต่อ)

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผน แม่บท	รายละเอียด
6	แผนพัฒนาภูมิภาคเหนือ	- การพัฒนาให้เป็นจุดรองรับและประสานการเชื่อมโยงการค้าชายแดน การผลิต การตลาด อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการท่องเที่ยวของภาคเหนือตอนล่าง - การแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำท่วม
7	แผนพัฒนาจังหวัดตาก (พ.ศ. 2560-2579)	- ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การ คัดค้านโครงการ และบำรุงรักษาป่าและน้ำ
8	แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลยกกระบัตร	ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฉบับที่ 12 ข้อ 4 ยุทธศาสตร์ด้านการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์การพัฒนาข้อที่ 5.ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จัดระบบอนุรักษ์ ฟื้นฟู และป้องกันการพังทลายของทรัพยากรธรรมชาติ

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดิน อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจ ว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลยกกระบัตร ยกกระบัตร ใช้อุทศาสตร์จังหวัดตาก พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕(ฉบับปี ๒๕๖๕) เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดตากมีพื้นที่ป่า ๘,๓๗๖,๖๘๑.๒๕ ไร่ คิดเป็น ๘๑.๖๙ % ปัญหาหมอกควันและไฟป่า เป็น ๑ ใน ๙ จังหวัดของภาคเหนือ ปัญหาด้านการเกษตร เช่น ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เช่น ปุ๋ย ยากำจัดแมลงศัตรูพืชมีราคาแพงขึ้น ปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ปัญหาระบบการขนถ่ายสินค้าการเกษตร ปัญหาสินค้าปศุสัตว์ตกต่ำและต้นทุนการผลิตด้านปศุสัตว์ที่สูงขึ้น เป็นต้น

6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก ได้กำหนดออกเป็น 5 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าไม้ เขตพื้นที่เกษตรกรรม เขตพื้นที่อื่น ๆ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และพื้นที่แหล่งน้ำ รายละเอียดดังตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตพื้นที่ป่าไม้	127,271	70.36
2. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	44,300	24.49
2.1 เขตนาข้าว	9,566	5.29
1) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	678	0.38
2) เขตทำนาพื้นที่ดอน	8,888	4.91
2.2 เขตปลูกพืชไร่	24,353	13.46
1) เขตปลูกข้าวโพด	12,501	6.91
2) เขตปลูกอ้อย	1,642	0.91
3) เขตปลูกมันสำปะหลัง	10,205	5.64
4) เขตปลูกพริก	5	-
2.3 เขตปลูกไม้ผล	2,383	1.32
1) เขตปลูกไม้ผลผสม	608	0.34
2) เขตปลูกมะพร้าว	20	0.01
3) เขตปลูกมะม่วง	63	0.03
4) เขตปลูกกล้วย	697	0.39
5) เขตปลูกลำไย	563	0.31
6) เขตปลูกฝรั่ง	77	0.04
7) เขตปลูกมะละกอ	253	0.14
8) เขตปลูกขนุน	14	0.01
4) เขตปลูกมะนาว	88	0.05
2.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น	7,876	4.35
1) เขตปลูกไม้ยืนต้นผสม	717	0.40
2) เขตปลูกยางพารา	179	0.10
3) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน	25	0.01
4) เขตปลูกยูคาลิปตัส	162	0.09
5) เขตปลูกสัก	1,688	0.93
6) เขตปลูกสะเดา	37	0.02

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
7) เขตปลูกไม้	27	0.01
8) เขตปลูกจามจุรี	5,041	2.79
2.5 เขตปศุสัตว์	122	0.07
3. เขตพื้นที่อื่น ๆ	1,894	0.05
4. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,533	1.40
5. พื้นที่แหล่งน้ำ	4,893	2.70
รวม	180,891	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.4.1 เขตป่าไม้

มีเนื้อที่ 127,271 ไร่ หรือร้อยละ 70.36 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ ป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำปิง (หมายเลข 63)

6.4.2 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 44,300 ไร่ หรือร้อยละ 24.49 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 5 เขต ดังนี้

1) เขตนาข้าว

1.1) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 678 ไร่ หรือร้อยละ 0.38 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินพิษณุโลก (Psl)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- หน้าดินค่อนข้างแน่นทึบ ทำให้ไถพรวนยาก และทำให้ข้าวแตกกอยาก
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ควรมีการปรับสภาพพื้นที่ในแปลงนา เพื่อควบคุมระดับการแช่ขังของน้ำในช่วงการเพาะปลูกพืชให้เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืช โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง

- สนับสนุนการปรับปรุงแปลงนา

- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่องการสร้างฝายน้ำล้น ชุดลอกแหล่งน้ำและคลองส่งน้ำ

2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในการป้องกันและกำจัดโรคแมลงของข้าว

3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร

1.2) เขตทำนาพื้นที่ดอน มีเนื้อที่ 8,888 ไร่ หรือร้อยละ 4.91 ของเนื้อที่ตำบล ชุด

ดินในเขตนี้นั้นส่วนใหญ่ คือ ชุดดินห้างฉัตร (Hc) ชุดดินแก่งคอย (Kak) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินเขาพลอง (Kpg) ชุดดินลาดหญ้า (Ly) ชุดดินแม่ริม (Mr) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ชุดดินทับเสลา (Tas) ชุดดินตาคลี (Tk) ชุดดินท่ายาง (Ty) ชุดดินอุทัยธานี (Uti) ชุดดินเชียงใหม่ (Cm) และพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- หน้าดินค่อนข้างแน่นทึบ ทำให้ไถพรวนยาก และทำให้ข้าวแตกกอยาก
- เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำสูงมาก เมื่อฝนทิ้งช่วง
- ดินตื้นถึงชั้นกรวดหนาแน่นและหินพื้นแข็ง ขัดขวางการหยั่งลึกของรากและการไถพรวน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ควรมีการปรับสภาพพื้นที่ในแปลงนา เพื่อควบคุมระดับการแข่งขังของน้ำในช่วงการเพาะปลูกพืชให้เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ปรับเปลี่ยนเป็นปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น หรือเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสด

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืช โดยการ

ปุ๋ยชีวภาพ

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง
- สนับสนุนการปรับปรุงแปลงนา
- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

คลองส่งน้ำ

- 1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่องการสร้างฝายน้ำล้น ขุดลอกแหล่งน้ำและ

โรคแมลงของข้าว

- 2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในการป้องกันและกำจัด

การเกษตร

- 3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อ

2) เขตปลูกพืชไร่

2.1) เขตปลูกข้าวโพด มีเนื้อที่ 12,501 ไร่ หรือร้อยละ 6.91 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินพิชฌุโลก (Psl) ชุดดินหางฉัตร (Hc) ชุดดินแก่งคอย (Kak) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินเขาพลอง (Kpg) ชุดดินลาดหญ้า (Ly) ชุดดินแมริม (Mr) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ชุดดินทับเสลา (Tas) ชุดดินตากลี (Tk) ชุดดินท่ายาง (Ty) ชุดดินอุทัยธานี (Uti) ชุดดินเชียงใหม่ (Cm) และพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- มีการชะล้างพังทลายของดินสูงในพื้นที่ลาดชัน
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- ดินตื้นถึงชั้นกรวดหนาแน่นและหินพื้นหรือศิลาแลงแข็ง ขัดขวางการหยั่งลึก

ของรากและการไถพรวน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมี
ในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมต์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* สนับสนุนพันธุ์ข้าวโพดที่ให้ผลผลิตสูง รวมทั้งเทคโนโลยีในการผลิต

2) *กรมชลประทาน* สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ

2.2) เขตปลูกอ้อย มีเนื้อที่ 1,642 ไร่ หรือร้อยละ 0.91 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินใน
เขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินพิษณุโลก (Psl) ชุดดินห้างฉัตร (Hc) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินแม่ริม
(Mr) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) และชุดดินเชียงใหม่ (Cm)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- มีการชะล้างพังทลายของดินสูงในพื้นที่ลาดชัน
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน และโครงสร้างดินโดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ
ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ใช้วัสดุปรับความเป็นกรด-ด่างของดิน และลดการเผา
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

- ปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน
ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปุ๋ยโดโลไมต์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* ส่งเสริมและอบรมการใช้เทคโนโลยีในการปลูก อ้อยให้ได้ผลผลิตสูง และวิธีการเก็บเกี่ยวโดยไม่เผา

2) *กรมชลประทาน* สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำ และฝายน้ำล้น

2.3) เขตปลูกมันสำปะหลัง มีเนื้อที่ 10,205 ไร่ หรือร้อยละ 5.64 ของเนื้อที่ตำบล
ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินพิษณุโลก (Psl) ชุดดินห้างฉัตร (Hc) ชุดดินแก่งคอย (Kak) ชุดดิน
กำแพงเพชร (Kp) ชุดดินเขาพลอง (Kpg) ชุดดินลาดหญ้า (Ly) ชุดดินแมริม (Mr) ชุดดินสันป่าตอง (Sp)
ชุดดินทับเสลา (Tas) ชุดดินตากลี (Tk) ชุดดินท่ายาง (Ty) ชุดดินอุทัยธานี (Uti) ชุดดินเชียงใหม่ (Cm)
พื้นที่เต็มไปด้วยก้อนหิน (RL) และพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- มีการชะล้างพังทลายของดินสูงในพื้นที่ลาดชัน
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- ดินตื้นถึงชั้นกรวดหนาแน่นและหินพื้นแข็ง ขัดขวางการหยั่งลึกของรากและ

การไถพรวน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมี
ในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปุ๋ยโดโลไมต์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* ส่งเสริมและอบรมการใช้เทคโนโลยีในการปลูก
มันสำปะหลังให้ได้ผลผลิตสูง

2) *กรมชลประทาน* สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำ และฝายน้ำล้น

2.4) **เขตปลูกพริก** มีเนื้อที่ 5 ไร่ หรือร้อยละ - ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตพื้นที่ส่วน
ใหญ่ คือ ชุดดินเชียงใหม่ (Cm)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดน้ำในฤดูฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมี
ในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- จัดหาแหล่งน้ำไว้ใช้นอกฤดูฝน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* ส่งเสริมและอบรมการใช้เทคโนโลยีในการปลูกเพื่อ
ลดการใช้ยาฆ่าแมลง

3) เขตไม้ผล

3.1) **เขตปลูกไม้ผลผสม** มีเนื้อที่ 608 ไร่ หรือร้อยละ 0.34 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดิน
ในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเชียงใหม่ (Cm) ชุดดินห้างฉัตร (Hc) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดิน
พิษณุโลก (Psl) ชุดดินเขาพลอง (Kpg) ชุดดินแมริม (Mr) และพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- น้ำท่วมขังในฤดูฝน
- ดินตื้นถึงชั้นกรวดหนาแน่นและหินพื้นแข็ง ขัดขวางการหยั่งลึกของรากและ
การไหลพรวน

- สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
- พัฒนาระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฤดูฝน
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของ

เกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการจัดรูปแปลงนา และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำ

การเกษตรผสมผสาน

- ส่งเสริมการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมชลประทาน สนับสนุนชุดคลองระบายน้ำ เพื่อระบบน้ำออกจากพื้นที่

ในช่วงฝนตกชุก

- 2) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตร

ผสมผสาน

3.2) เขตปลูกมะพร้าว มีเนื้อที่ 20 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเชิงใหม่ (Cm) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินพิษณุโลก (PsL) และชุดดินเขาพลอง (Kpg)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- น้ำท่วมขังในฤดูฝน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
- พัฒนาระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฤดูฝน
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของ

เกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการจัดรูปแบบแปลงนา และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำ

การเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากรัฐราชการอื่นๆ

- 1) กรมชลประทาน สนับสนุนชุดคลองระบายน้ำ เพื่อระบบน้ำออกจากพื้นที่

ในช่วงฝนตกชุก

- 2) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตร

ผสมผสาน

3.3) เขตปลูกมะม่วง มีเนื้อที่ 63 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเชียงใหม่ (Cm) ชุดดินห้างฉัตร (Hc) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) และชุดดินเขาพลอง (Kpg)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของ

เกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการจัดรูปแบบแปลงนา และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำ

การเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากรัฐราชการอื่นๆ

- 1) กรมชลประทาน สนับสนุนชุดคลองส่งน้ำ เพื่อนำน้ำเข้าพื้นที่
- 2) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตร

ผสมผสาน

3.4) เขตปลูกกล้วย มีเนื้อที่ 697 ไร่ หรือร้อยละ 0.39 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินพิษณุโลก (Psl) ชุดดินห้างฉัตร (Hc) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินเขาพลอง

(Kpg) ชุดดินแมร์ริม (Mr) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ชุดดินตากลี (Tk) ชุดดินเชียงใหม่ (Cm) และพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- น้ำท่วมขังในฤดูฝน
- ดินตื้นถึงชั้นกรวดหนาแน่น ขัดขวางการหยั่งลึกของรากและการไหลพรวน
- สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

อัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีใน

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
- พัฒนาระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฤดูฝน
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของ

เกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการจัดรูปแบบแปลงนา และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำ

การเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนชุดคลองระบายน้ำ เพื่อระบบน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฝนตกชุก

2) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตร

ผสมผสาน

3.5) เขตปลูกลำไย มีเนื้อที่ 563 ไร่ หรือร้อยละ 0.31 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินพิษณุโลก (Psl) ชุดดินห้างฉัตร (Hc) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินเขาพลอง (Kpg) ชุดดินแมร์ริม (Mr) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ชุดดินตากลี (Tk) ชุดดินเชียงใหม่ (Cm) และพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- น้ำท่วมขังในฤดูฝน
- ดินตื้นถึงชั้นกรวดหนาแน่น ขัดขวางการหยั่งลึกของรากและการไถพรวน
- สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีใน

อัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
- พัฒนาระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฤดูฝน
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของ

เกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการจัดรูปแบบแปลงนา และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำ

การเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมชลประทาน สนับสนุนชุดคลองระบายน้ำ เพื่อระบบน้ำออกจากพื้นที่
- 2) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตร

ในช่วงฝนตกชุก

ผสมผสาน

3.6) เขตปลูกฝรั่ง มีเนื้อที่ 77 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเชียงใหม่ (Cm) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีใน

อัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของ
เกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการจัดรูปแปลงนา และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำ
การเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนชุดคลองส่งน้ำ เพื่อนำน้ำเข้าพื้นที่
2) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตร
ผสมผสาน

3.7) เขตปลูกมะละกอ มีเนื้อที่ 253 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินใน
เขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเชิงใหม่ (Cm) ชุดดินห่างฉัตร (Hc) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินพิษณุโลก
(Psl) ชุดดินสันป่าตอง (Sp)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง-ต่ำ
- น้ำท่วมในฤดูฝน และขาดน้ำในฤดูแล้ง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีใน
อัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
- พัฒนาระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฤดูฝน
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของ
เกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการจัดรูปแปลง
- ส่งเสริมบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำการเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนชุดคลองระบายน้ำ เพื่อระบบน้ำออกจากพื้นที่
ในช่วงฝนตกชุก

2) *กรมส่งเสริมการเกษตร* สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตร
ผสมผสาน

4) เขตปลูกไม้ยืนต้น

4.1) **เขตปลูกไม้ยืนต้นผสม** มีเนื้อที่ 717 ไร่ หรือร้อยละ 0.40 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้นั้นส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเชียงใหม่ (Cm) ชุดดินห้างฉัตร (Hc) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินพิษณุโลก (Psl) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ชุดดินแก่งคอย (Kak) ชุดดินเขาพลอง (Kpg) ชุดดินแม่ริม (Mr) ชุดดินตากาลี (Tk) ชุดดินท่ายาง (Ty) ชุดดินอุทัย (Uti)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- น้ำท่วมขังในฤดูฝน
- ดินตื้นถึงชั้นกรวดหนาแน่น ขัดขวางการหยั่งลึกของรากและการไหลพรวน
- สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
- พัฒนาระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฤดูฝน
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของ

เกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการจัดรูปแบบแปลงนา และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำ

การเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) *กรมชลประทาน* สนับสนุนชุดคลองระบายน้ำ เพื่อระบบน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฝนตกชุก

2) *กรมส่งเสริมการเกษตร* สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตร
ผสมผสาน

4.2) เขตปลูกยางพารา มีเนื้อที่ 179 ไร่ หรือร้อยละ 0.10 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินห้างฉัตร (Hc) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินแมริม (Mr) ชุดดินพิษณุโลก (Psl) ชุดดินสันป่าตอง ชุดดินตากาลี (Tk)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำสูงมากในฤดูแล้ง
- น้ำท่วมขังในฤดูฝน
- ดินตื้นถึงชั้นกรวดหนาแน่นและหินพื้นหรือศิลาแลงแข็ง ขัดขวางการหยั่งลึก

ของรากและการไถพรวน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
- พัฒนาระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฤดูฝน
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของ

เกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการจัดรูปแปลงนา และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำ

การเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

การขยายแห่งประเทศไทย ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกยางพาราคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูง

อนึ่งหากเกษตรกรต้องการจะปรับเปลี่ยนยางพาราไปปลูกพืชชนิดอื่น ได้จัดทำทางเลือกไว้ให้ดังภาคผนวก 2

4.3) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ 25 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินห้างฉัตร (Hc)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำสูงมากในฤดูแล้ง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา

- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของเกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- สนับสนุนการจัดรูปแปลงนา และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำการเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

อนึ่งหากเกษตรกรต้องการจะปรับเปลี่ยนการปลูกปาล์มน้ำมันไปปลูกพืชชนิดอื่น ได้จัดทำทางเลือกไว้ให้ดังภาคผนวก 2

4.4) เขตปลูกยูคาลิปตัส มีเนื้อที่ 162 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินห้างฉัตร (Hc) ชุดดินแก่งคอย (Kak) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินเขาพลอง (Kpg) ชุดดินแม่ริม (Mr) ชุดดินพิษณุโลก (Psl) ชุดดินตาคลี (Tk) ชุดดินท่ายาง (Ty) ชุดดินตาคลี (Tk) ชุดดินท่ายาง (Ty)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

- น้ำท่วมขังในฤดูฝน

- ดินตื้นถึงชั้นกรวดหนาแน่นและหินพื้นหรือศิลาแลงแข็ง ขัดขวางการหยั่งลึกของรากและการไถพรวน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา

- พัฒนาระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฤดูฝน

- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของเกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการจัดรูปแปลงนา และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำ

การเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมชลประทาน สนับสนุนชุดคลองระบายน้ำ เพื่อระบบน้ำออกจากพื้นที่

ในช่วงฝนตกชุก

- 2) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตร

ผสมผสาน

4.6) เขตปลูกสะเดา มีเนื้อที่ 37 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขต

นี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินห่างฉัตร (Hc) ชุดดินเขาพลอง (Kpg) ชุดดินอุทัย (Uti)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีใน

อัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา

- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของ

เกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการจัดรูปแปลงนา และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำ

การเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมชลประทาน สนับสนุนชุดคลองระบายน้ำ เพื่อระบบน้ำออกจากพื้นที่

ในช่วงฝนตกชุก

- 2) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตร

ผสมผสาน

4.7) เขตปลูกไผ่ มีเนื้อที่ 27 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้

ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเขาพลอง (Kpg)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของเกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการจัดรูปแปลง
- ส่งเสริมบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำการเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมชลประทาน สนับสนุนชุดคลองระบายน้ำ เพื่อระบบน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฝนตกชุก
- 2) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตรผสมผสาน

4.8) เขตปลูกจามจรี มีเนื้อที่ 5,041 ไร่ หรือร้อยละ 2.79 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเชียงใหม่ (Cm) ชุดดินห้างฉัตร (Hc) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินเขาพลอง (Kpg) ชุดดินแมริม (Mr) ชุดดินพิษณุโลก (Psl) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ชุดดินตากลี (Tk) ชุดดินท่ายาง (Ty) ชุดดินอุทัย (Uti)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- น้ำท่วมขังในฤดูฝน
- ดินตื้นถึงชั้นกรวดหนาแน่นและหินพื้นแข็ง ขัดขวางการหยั่งลึกของรากและการไหลพราน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
- พัฒนาระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฤดูฝน
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของ

เกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการจัดรูปแปลงนา และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำ

การเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมชลประทาน สนับสนุนชุดคลองระบายน้ำ เพื่อระบบน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฝนตกชุก
- 2) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตรผสมผสาน

ในช่วงฝนตกชุก

ผสมผสาน

4.5) เขตปลูกสัก มีเนื้อที่ 1,688 ไร่ หรือร้อยละ 0.93 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเชียงใหม่ (Cm) ชุดดินห้างฉัตร (Hc) ชุดดินแก่งคอย (Kak) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินเขาพลอง (Kpg) ชุดดินแมริม (Mr) ชุดดินพิษณุโลก (Psl) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ชุดดินตากลี (Tk)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- น้ำท่วมขังในฤดูฝน
- ดินตื้นถึงชั้นกรวดหนาแน่นและหินพื้นหรือศิลาแลงแข็ง ขัดขวางการหยั่งลึก

ของรากและการไถพรวน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
- พัฒนาระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฤดูฝน
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของ

เกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการจัดรูปแบบแปลงนา และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำ

การเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนชุดคลองระบายน้ำ เพื่อระบบน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฝนตกชุก

2) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตรผสมผสาน

3) กรมป่าไม้ ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกสัก และการตัดโค่นสักตามข้อกำหนดของกรมป่าไม้

6.4.3 เขตพื้นที่อื่น ๆ มีเนื้อที่ 1,894 ไร่ หรือร้อยละ 1.05 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเชียงใหม่ (Cm) ชุดดินห้างฉัตร (Hc) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินพิษณุโลก (Psl) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ชุดดินแก่งคอย (Kak) ชุดดินเขาพลอง (Kpg) ชุดดินแมร์ม (Mr) ชุดดินตากลี (Tk) ชุดดินท่ายาง (Ty) ชุดดินอุทัย (Uti)

6.4.4 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ 2,533 ไร่ หรือร้อยละ 1.40 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยเขตชุมชน สถานที่ราชการ สถานที่รับซื้อสินค้าทางการเกษตร สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและสถานที่ที่เกิดจากการกิจกรรมของชุมชน และระบบโครงข่ายคมนาคม จำแนกตามข้อมูลจากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินตำบลยกกระบัตร (กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน, 2561) ร่วมกับจากการสำรวจภาคสนามเพิ่มเติม และคำนวณเนื้อที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

พื้นที่ชุมชนที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินนี้ เป็นชุมชนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน หากมีการขยายตัวในอนาคต ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่อง ระบบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้า บ่อบาดาลพร้อมเครื่องสูบน้ำ การวางท่อส่งน้ำเพื่อการเกษตรเชื่อมคลองแม่เปิน ซ่อมแซมคลองส่งน้ำตาดคอนกรีต พัฒนาระบบประปาเพื่อการบริโภคในครัวเรือน(น้ำประปาต้มได้) ขยายเขตไฟฟ้าแรงดันต่ำพร้อมติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ

6.4.5 เขตแหล่งน้ำ

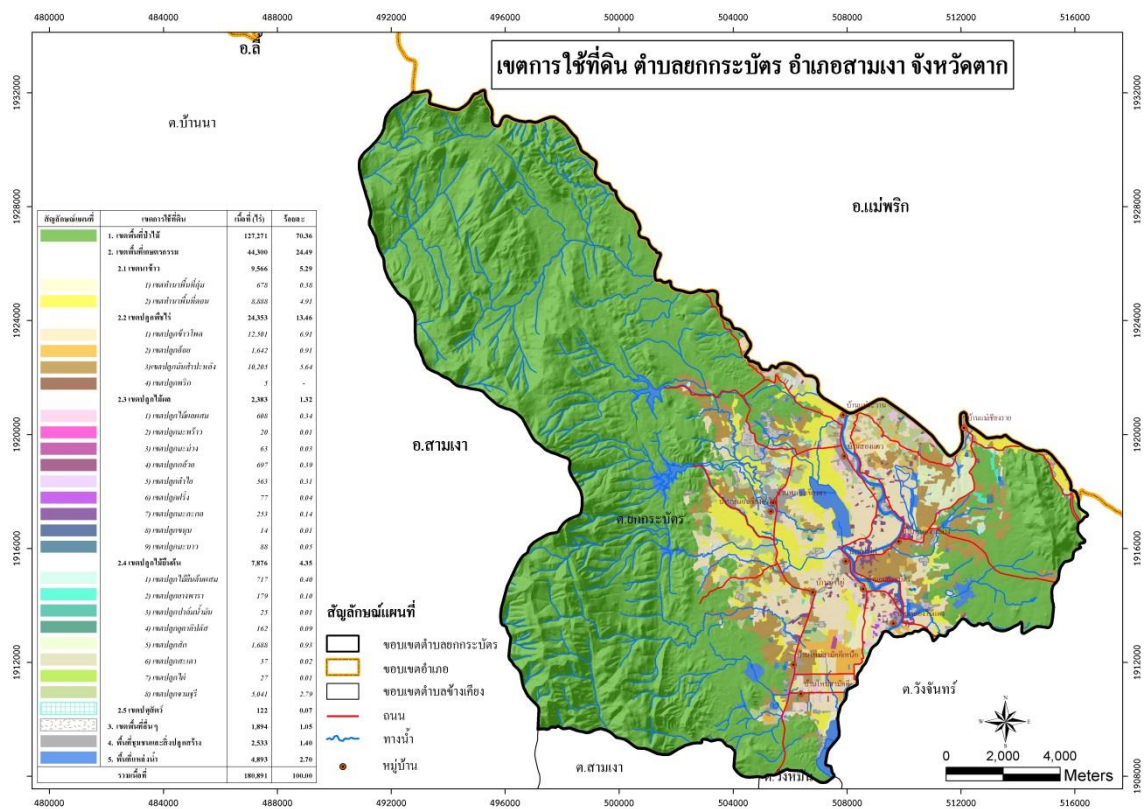
มีเนื้อที่ 4,893 ไร่ หรือร้อยละ 2.70 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ต่างๆ อ่างเก็บน้ำและบ่อน้ำ แหล่งน้ำเหล่านี้ใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

และใช้ในด้านเกษตรกรรม ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติและแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของชุมชน

แหล่งน้ำในเขตนี้เป็นแหล่งน้ำที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันจะมีการพัฒนาแหล่งน้ำในระยะต่อไป โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5 และ 7.6

รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการ ควรดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งด้านคุณภาพของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขินและถูกบุกรุก หมั่นขุดลอกคูคลอง ไม่ทิ้งขยะหรือปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ

รูปที่ 6 - 1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก

6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

ชนิดพืช	เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
	บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม												
1. ข้าว-ข้าว-ปอเทือง													
2. ข้าว-ข้าวโพด-ปอเทือง													
3. ข้าว-พืชผัก-ปอเทือง													
4. กล้าย													
5. เกษตรผสมผสาน													
บริเวณพื้นที่ดอน													
1. ข้าว-ปอเทือง													
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์-ปอเทือง													
3. มันสำปะหลัง													
4. ไม้ยืนต้น													
5. ไม้ผล													

รูปที่ 6 - 2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก

6.6 การจัดการความเสี่ยง

การแก้ไขปัญหาตามที่มีข้อเสนอจากชุมชนและตำบลยกกระบัตร ให้แก้ไขปัญหารวม 6 ประการ คือ

- (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ ลำเหมือง
- (2) สร้างอ่างเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม สร้างฝายกั้นน้ำกั้นแม่น้ำวังทำแนวกันแม่น้ำวังป้องกัน

น้ำท่วม

- (3) ขุดเจาะบ่อบาดาลน้ำลึกพร้อมระบบพลังงานทดแทน
- (4) การจัดตั้งกลุ่มผู้ประสานงานในชุมชนกับเอกชนและรัฐ เพื่อต่อรองราคาปัจจัยการผลิต

และราคาจำหน่ายผลผลิต

- (5) การฟื้นฟูดินเสื่อมโทรมและการปรับปรุงบำรุงดิน
- (6) พัฒนาการองค์ความรู้การจัดการพืช การบริหารโรคแมลงศัตรูพืชและการพัฒนาองค์

ความรู้ด้านปศุสัตว์

สิ่งเหล่านี้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาแต่ละเรื่องและแต่ละพื้นที่ได้ จึงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบทั้งตำบล ที่จะสามารถแก้ไขปัญหาทั้ง 6 ประการได้

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 การจัดทำรายละเอียดเป้าหมายของกิจกรรมดำเนินการ ในปี 2565

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลยกกระบัตร เสนอเข้าสู่การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลยกกระบัตร เพื่อขอมติในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ร่วมกับกรมพัฒนาที่ดิน ตามที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินตาก นำเสนอเป้าหมายและขอจัดสรรงบประมาณมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลยกกระบัตร อำเภอสสามเงา จังหวัดตาก จำนวน 4 โครงการ ดังนี้

- 1) เกษตรกรมีแหล่งกักเก็บน้ำเพิ่มขึ้นร้อยละ 10
- 2) เกษตรกรมีองค์ความรู้ผ่านการอบรมเรื่องดิน เรื่องการบริหารจัดการพืช โรคแมลงศัตรูพืช ร้อยละ 10
- 3) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อต่อรอง การจำหน่ายผลผลิต การจัดซื้อปัจจัยการผลิต อย่างน้อย 3 กลุ่ม

7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2564

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

7.3.1 ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร คราวไทยสู่ครัวโลก จำนวน 6 กลุ่ม

7.3.2 เกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม(PGS) จำนวน 1 กลุ่ม

7.3.3 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน จำนวน ๘ บ่อ

7.3.4 ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน จำนวน 1 แห่ง

7.3.5 ส่งเสริมฟื้นฟูป้องกันการชะล้างพังทลายของดินด้วยหญ้าแฝก จำนวน 500,000 กิ่ง

7.3.6 ส่งเสริมการและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน สนับสนุนสารเร่งจุลินทรีย์ ด.ต่าง ๆ แก่เกษตรกร จำนวน 500 ราย

7.3.7 ส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จำนวน 300 ไร่

7.3.8 ส่งเสริมการปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด จำนวน 500 ไร่

7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

7.4.1 การอบรมด้านการผลิตพืช บริหารโรคแมลงศัตรูพืช (กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการ เกษตร)

7.4.2 การอบรมด้านการผลิตสัตว์และพัฒนาคุณภาพอาหารสัตว์ (กรมปศุสัตว์)

7.4.3 การพัฒนากลุ่มและการรวมกลุ่ม การตลาดและการประสานงานปัจจัยการผลิต(กรมส่งเสริมสหกรณ์)

7.4.4 แหล่งกักเก็บน้ำและฝายน้ำล้น (กรมชลประทาน และกรมทรัพยากรน้ำ)

7.4.5 การขุดลอกแหล่งน้ำเดิมต่าง ๆ (องค์การบริหารส่วนตำบลยกกระบัตร)

7.4.6 การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ (องค์การบริหารส่วนตำบลยกกระบัตรร่วมกับศูนย์เครือข่าย ประชาชนชาวบ้านบ้านแม่ระวาน)

7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลยกกระบัตร อำเภอมือง เมื่อวันที่ 16-21 กันยายน 2564 พบว่า ปัญหาของตำบลนาโบสถ์ ในภาพรวมจะสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 5 ประการ คือ 1) ปัญหาน้ำแล้ง-น้ำท่วม 2) ปัญหาองค์ความรู้การบริหารจัดการพืช ศัตรูพืช ๓) ปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน ๔) ปัญหาเรื่องการรวมกลุ่มต่อรองด้านผลผลิตและด้านปัจจัยการผลิต และ 5) ปัญหาด้านองค์ความรู้ด้านปศุสัตว์และคุณภาพอาหารสัตว์

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินและดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ในพื้นที่ตำบลยกกระบัตร จากการที่สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลาดชันดังกล่าวนี้ ผลกระทบที่ตามมา คือ เกิดการชะล้างพังทลายของดิน หน้าดินที่ถูกชะล้างลงมาสู่เบื้องล่างจึงไปทับถมลำน้ำตามธรรมชาติ เหมือน ฝาย และอ่างเก็บน้ำจนตื้นเขินไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตามที่ควรจะเป็น การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นทั้งเพื่ออุปโภค-บริโภคและการเกษตร ส่วนปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากมีการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานานโครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นเวลานานทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนำไปใช้ และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป

ในกรณีของการขาดแคลนนํ้า นั้น นอกจากมีผลจากการทับถมของตะกอนดินในแหล่งน้ำจนตื้นเขินดังกล่าวข้างต้นแล้ว การที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมการใช้น้ำเพิ่มขึ้น การเกษตรก็เพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีข้อเสนอของหมู่บ้านทั้ง 12 หมู่บ้านในตำบลยกกระบัตรที่เร่งด่วน คือ “การจัดหาน้ำ” โดยวิธีการต่าง ๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการของชุมชน

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาระยะยาวเรื่องขาดแคลนน้ำและน้ำท่วม จะสรุปได้ว่ามี 4 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ ลำเหมือง หรือแหล่งน้ำของเกษตรกร เป็นต้น (2) สร้างอ่าง ฝายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ (3) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ (4) ขุดเจาะบ่อบาดาลน้ำลึกพร้อมระบบพลังงานทดแทน

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 4 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาเพียงหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่ง แล้วจะสามารถแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำทั้งตำบลยกกระบัตรได้”

7.6 ระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2564 ถึง 30 กันยายน 2565 ดังตารางที่ 7-1

ตารางที่ 7-1 การดำเนินโครงการตามแผนงานในส่วนของกรมพัฒนาที่ดินและการประสานส่วนราชการอื่น ในปีงบประมาณ 2565

ที่	แผนงาน/โครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน											หมายเหตุ
		พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1.	การบริหารจัดการน้ำ												
	1.1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ไร่	✓	✓										
	1.2 ฝ่ายเก็บกักน้ำ ประสาน สำนักงานชลประทาน	✓	✓	✓	✓								
	1.3 บ่อบาดาน ประสาน องค์การบริหารส่วนตำบล ยกกระบัตร และสำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาล	✓	✓	✓	✓								
2.	การบริหารจัดการศัตรูพืช												
	2.1 สนับสนุนสารเร่งซูเปอร์ พด. 7 สำหรับผลิตสารควบคุมแมลงศัตรูพืช			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
3.	ความเสื่อมโทรมของดิน												
	3.1 สนับสนุนพืชปุ๋ยสด						✓	✓	✓				
	3.2 สนับสนุนสารเร่งจุลินทรีย์ พด.1 สำหรับผลิตปุ๋ยหมัก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	3.3 ไถกลบตอซัง			✓	✓	✓	✓						
	3.4 สนับสนุนสารเร่งจุลินทรีย์ พด.2 สำหรับน้ำหมักชีวภาพ												

ตารางที่ 7-1 (ต่อ) การดำเนินโครงการตามแผนงานในส่วนของกรมพัฒนาที่ดินและการประสานส่วนราชการอื่น ในปีงบประมาณ 2565

ที่	แผนงาน/โครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน										หมายเหตุ		
		พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.		ก.ย.	
	3.5 เกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม(PGS) -การทบทวนองค์ความรู้เกษตรอินทรีย์และการใช้ผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพกรมพัฒนาที่ดิน -สนับสนุนปุ๋ยพืชสดและไถกลบตอซังพืช				✓	✓	✓							
	3.6 ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินและศูนย์ ปราชญ์ชาวบ้านแม่ระวาน -แนะนำการจัดการดิน -สนับสนุนสารเร่งจุลินทรีย์ พด.	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	
	3.7 กลุ่มใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร -สนับสนุนปัจจัยและต่อยอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน			✓	✓	✓								
4	การรวมกลุ่ม													
	4.1 ประสานงานกรมส่งเสริมสหกรณ์เรื่ององค์ความรู้การตั้ง กลุ่ม			✓	✓	✓								
	4.2 ประสาน อบต. ในพื้นที่เรื่องการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ			✓	✓	✓								
	4.3 ประสานเกษตรอำเภอในพื้นที่			✓	✓	✓								

ตารางที่ 7-1 (ต่อ) การดำเนินโครงการตามแผนงานในส่วนของกรมพัฒนาที่ดินและการประสานส่วนราชการอื่น ในปีงบประมาณ 2565

ที่	แผนงาน/โครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน											หมายเหตุ
		พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
5	ความรู้ด้านปุ๋ยสัตว์และอาหารสัตว์คุณภาพ												
	5.1 ประสานปุ๋ยสัตว์ในพื้นที่	✓	✓	✓	✓								
	5.2 ประสานเกษตรกรอำเภอในพื้นที่	✓	✓	✓	✓								
	5.3 ประสาน อบต.ในพื้นที่	✓	✓	✓	✓								

หมายเหตุ ใช้งบประมาณปกติของหน่วยงาน

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 1

คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา. 2551. **ปทานุกรมปฐพีวิทยา**. สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

FAO. 1974. **A Land Capability Appraisal Indonesia: Interim Report**. (AGL/INS),
Rome.

_____. 1993. **Guidelines for Land Use Planning**. Rome.

ADB. 2012. **The State of Pacific Towns and Cities: Urbanization in ADB's Pacific
Developing Member Countries**. Mandaluyong City, Philippines.

NRC. 1975. **Land Use Planning**. The National Academies of Sciences, Engineering,
and Medicine, Washington, D.C.

Vink, A.P.A. 1975. **Land Use in Advancing Agriculture**. Springer-Verlag Berlin
Heidelberg.

บทที่ 2

องค์การบริหารส่วนตำบลยกระบัตร์. **ที่ตั้งและอาณาเขต**. สืบค้นเมื่อ 9 มีนาคม 2564. จาก
<https://www.yokkrabat.go.th/history.php>

ระบบข้อมูลกลางองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. (2562). **การแบ่งส่วนการปกครอง**. จาก
[http://infov1.dla.go.th/public/surveyInfo.do?cmd=surveyForm&orgInfol=75496&
random=1615260486000](http://infov1.dla.go.th/public/surveyInfo.do?cmd=surveyForm&orgInfol=75496&random=1615260486000)

ศูนย์ภูมิอากาศ. (2563). **สภาพภูมิอากาศ**, กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา กรมอุตุนิยมวิทยา. สืบค้นเมื่อ 10
มีนาคม 2564 จาก <http://climate.tmd.go.th/data/province/เหนือ/ภูมิอากาศ.pdf>

ข้อมูลสถิติปริมาณน้ำฝนประจำปี 2563. สถานีตรวจอากาศเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก. ไฟล์ข้อมูล
สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร. (2563). **จำนวนบ้าน**, สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง.
สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2564 จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/>

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร. (2563). **สถิติจำนวนประชากร**, สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2564 จาก https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/?fbclid=IwAR1N2YMZblVfgZEW4gYHHspfMLEZxdRzUGPyf_wgj7KgaqMnSUltY8Eswqog#/displayData

แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ, สำนักงานนโยบาย

และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สืบค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2564 จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER38/DRAWER027/GENERAL/DATA0000/00000852.PDF>

กรมการปกครอง. 2564. **ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2564).**

กระทรวงมหาดไทย. ไฟล์ข้อมูล.

กรมการพัฒนาชุมชน. 2564. **รายได้-รายจ่ายต่อครัวเรือน ตำบลยกระบัตร์ ปี 2562.** ไฟล์ข้อมูล.

กรมพัฒนาที่ดิน. 2564. **หมอดินอาสาตำบลยกระบัตร์ ปี 2564.** ไฟล์ข้อมูล.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2564. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี 2564.** ไฟล์ข้อมูล.

กรมอุตุนิยมวิทยา. 2564. **ภูมิอากาศจังหวัดตาก.** กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
ไฟล์ข้อมูล

กรมอุตุนิยมวิทยา. 2564. **สถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2534-2563).** กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. ไฟล์ข้อมูล.

กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2561. **ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดตาก.** ไฟล์ข้อมูล.

องค์การบริหารส่วนตำบลยกระบัตร์. 2564. **แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2565-2569).** ตำบลยกระบัตร์ อำเภอสางเภา จังหวัดตาก. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 3

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2564. **ข้อมูลบ่อน้ำบาดาล.** กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ไฟล์ข้อมูล.

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. **ข้อมูลทรัพยากรดิน.** ไฟล์ข้อมูล.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

บทที่ 5

คັນสนีย์ อรัญวาสน์ และคำรณ ไทรพิภ. 2562. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวาง
แผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลและระดับจังหวัด.

บทที่ 6

กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือ.

2561. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 พ.ศ.2561-2565. ไฟล์ข้อมูล.

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ. 2550. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดตาก. 2564. ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์จังหวัดตาก พ.ศ.
2564. ไฟล์ข้อมูล.

_____. 2562. ยุทธศาสตร์จังหวัดตาก พ.ศ. 2564. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2559. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564). ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2560. ร่าง นโยบายและแผนการ
บริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579). ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2564. แผนพัฒนาภาคเหนือ. ไฟล์ข้อมูล.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก. ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก (พ.ศ.2561-2564).
ไฟล์ข้อมูล.